HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 12 EYLÜL 1996 PERŞEMBE SAYI:19 FİYATI: 70.000.TL. (kdv dahil)

ÖKÜZ

fakirsin sen.. fakir.. fakir.. fakir.. fakir.. fakir.. fakir..

16 YILDIR, ARTIK HERGÜN 12 EYLÜL!.

Daha dün gibi!.. Oysa 16 yıl geçmiş aradan!.. Oysa artıkTürkiye'de hergün 12 Eylül'müş gibi yaşanıyor!.. 12 Eylül 1980 sabahı!.. Ekranda 5 kişiydiler!..
Aktolgalı Freddybeyi haykırdı:

".. On iki yıllık süre içinde terör 5.241 can almış, 14.152 kişinin yaralanmasına veya sakat kalmasına sebep olmuştur. İstiklal Harbi'nde Sakarya Savaşı'ndaki şehit miktarı 5.713, yaralı miktarımız 18.480'dir. Bu basit mukayese dahi Türkiye'deki hiçbir insanlık duygusuna değer vermeyen bir örtülü harbin uygulandığını açıkça ortaya koymaktadır."

Sonra hemen icraata geçtiler: 650 bin insanı işkenceden geçirdiler!.. 210 bin kişi hakkında sıkıyönetim mahkemelerinde dava açtılar!.. 65 bin kişiyi cezaevlerine sürüklediler!.. 6 bin 353 kişinin idamını istediler!.. 50 insanı darağacına gönderdiler!.. (Bu insanlara, 16 yaşında olup, yaşı 18'e büyültülerek idam edilen Erdal Eren de dahildi.) 12 Eylül'ün16 yıllık faturası; 40 bin ölü, yüzbinlerce işkence vakası, binlerce yakılan, yıkılan, boşaltılan köy, yüzlerce kayıp, milyonlarca aç, işsiz ve gündelik hayatımıza, dilimize yerleşen faili meçhul, yargısız infaz, cumartesi anneleri, kontrgerilla gibi daha nice zifiri katran anlamlı, karabasan sözcükler !..

YARIN, BUNDAN SONRAKİ HAYATIMIZIN İLK 12 EYLÜL GÜNÜ!.. YARIN 16 YILDIR SÜREN 12 EYLÜL'ÜN YENİ BİR GÜNÜ!.. YARIN 12 EYLÜL PAZAR!!.. ÖBÜR GÜN 12 EYLÜL PAZARTESİ!!.. ERTESİ GÜN 12 EYLÜL SALI!!.. DAHA ERTESİ GÜN 12 EYLÜL ÇARŞAMBA!.. DAHA DAHA ERTESİ GÜN 12 EYLÜL PERŞEMBE!.. DAHA DAHA DAHA ERTESİ GÜN 12 EYLÜL CUMA!.. DAHA DAHA DAHA DAHA ERTESİ GÜN 12 EYLÜL CUMARTESİ!.. DAHA, DAHA, DAHA, DAHA,DAHA!!!!

12 EYLÜL KÂBUSLARI HÂLÂ HÂLÂ SÜRÜYOR!.

Akşamsefası

Kimsesiz adamın evi

Aslında kimsesiz adam değilmiş. Buraya geldiğinde yanında karısı varmış. O iyi bir kadınmış; civardaki, aşağılardaki öteki evlerde oturanlarla arkadaşlığı varmış.

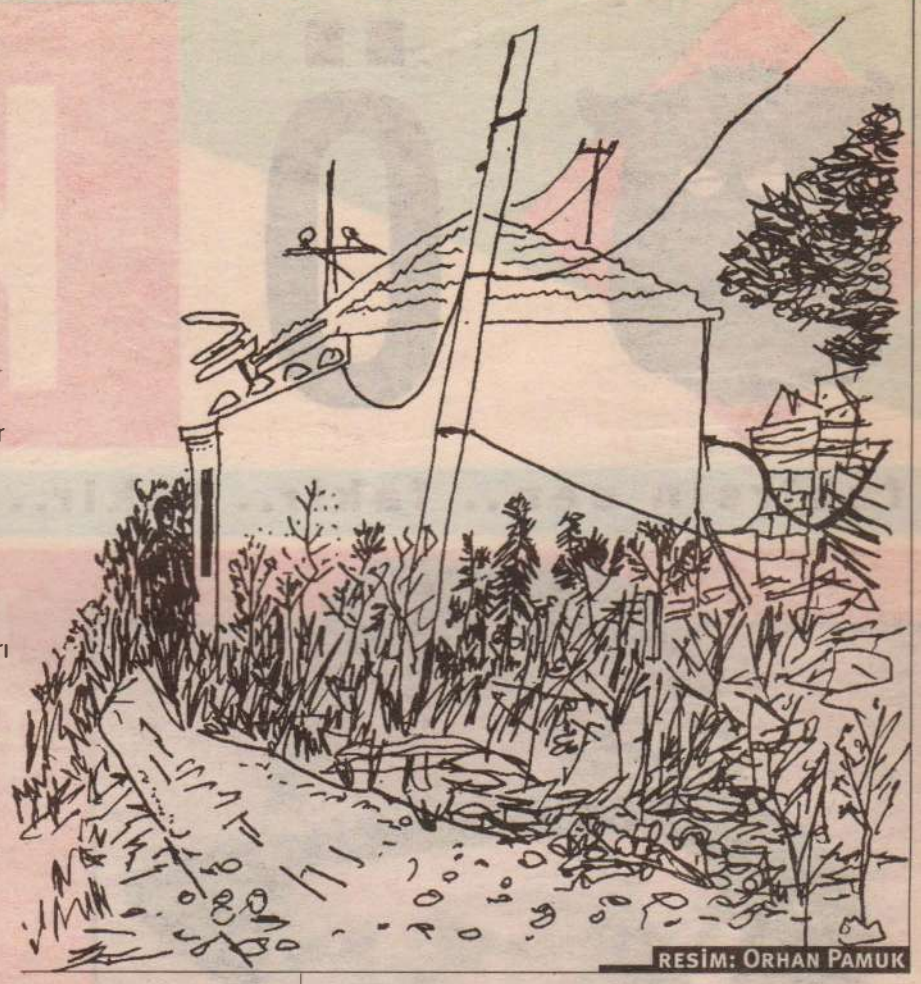

RESİM: ORHAN PAMUK

Bu kimsesiz adamın evi. Dağın tepesinde kıvrıla kıvrıla yükselen bir yolun sonunda. Bazan kireç renginde, kurşuni çakıl taşlı, bazan da verimli toprak rengine giren yol tepede bir yerde sanki dağılarak bitiyor. Yokuşun bizi yorduğu ve rüzgarın serinlettiği yerde. Burada biraz yürürseniz birden dağın öte yamacına varırsınız ve rüzgar kesilir, güneye bakan, güneşli, sımsıcak bir yere gelirsiniz. Orada yol o kadar sapadır ki ortasında karıncalar yuva yapmıştır: Yol hangisi, boş tarla hangisi anlayamazsınız.

İncir ağaçları. Kırık asmolen tuğlaları. Pet şişeler. Çürümüş ve saydamlığını kaybetmiş muşambamsı plastik örtü parçaları. Bazan sıcak, bazan rüzgar. Bunlar kimsesiz adamın şeyleri. Buradan başka kimsecikler geçmediğine göre, hepsini yıllar boyunca o getirip yığmış olmalı.

Aslında kimsesiz adam değilmiş. Buraya geldiğinde yanında karısı varmış. O iyi bir kadınmış; civardaki, aşağılardaki öteki evlerde oturanlarla arkadaşlığı varmış. Ama o da, sonradan kimsesiz olacak adam gibi, aşağıdaki evlerde oturan hiç kimsenin hemşehrisi ya da hısım-akrabası değilmiş. Bambaşka bir Karadeniz şehrindenmiş onlar. Bana anlatıldığına göre kimsesiz adamın orada malı mülkü varmış, zenginmiş, ama ihtimal -bunu gülümseyerek söylediler- orada da burada yaptığı gibi herkese aksilik ettiği için barınamamış.

Hayır. Eskiden öyle değilmiş. Bir gün karısı aşağıda hastahaneye yatmış. O da hastahaneye gitmiş, gelmiş. Sonra karısı ölmüş. Bütün bunlar, karısının hiç bitmeyen hastalığı yıllar sürmüş. Şimdi o yalnızca televizyon seyrediyor, sigara içiyor, aksilik ediyor ve yazları kıyıda bir lokantada garsonluk ediyormuş.

Evinden, tepeden görülen manzara olağanüstü ve güzel ve geniş olduğu için televizyona şaşırıyorum. Burada insan yıllarca öteki tepelere, üzerinde güneşin yansıdığı kıpır kıpır rüzgarlı denize, her yönden şehre sokulan gemilere, adalara, oraya gidip gelen vapurlara, aşağı mahallelerin zararsız denecek uzaklıktaki kalabalığına, minyatür gibi gözüken camilere, sabahları bir nemin belli belirsiz bir buğunun içinde tüten mahallelere, bütün şehre bakabilir ve yıllarca hayal kurabilir. Belediye yeni evlerin yapımını yıllar önce durdurmuş.

Kararlı bir martı uzun uzun ötüyor. Aşağılardan bir yerden rüzgar açık bir radyonun gürültüsünü getiriyor.

Aslıda evi, gerçekten memleketinden biraz para getirdiğini kanıtlıyor. Öyle diyorlar. Damının kiremitleri temiz ve iyi dizilmişmiş. Evine yaptığı ekin damını da kaliteli tenekeyle kaplamış, üstüne uçmasın diye taşlar dizmiş. Yoldan yaklaşırken evinin arkasına briketten yaptığı hela, sonradan eklediği plastik su deposu, oradan buradan toplayıp yığdığı sandıklar, tahtalar ve hurda, dikenler, bodur çalılar ve çam yavruları arasından gözüküyor.

Biz akşamüstü rüzgarının içinde şehrin öteki tepelerindeki diğer mahallelere ve aynı kiremit, tuğla, plastik ve taştan yapılmış evlere bakarken kimsesiz adam kapıdan çıkıp bize şöyle bir bakıyor. Elinde göremediğim bir şey -ütü ya da sapından tuttuğu bir cezve- var. O zaman evine pek çok tel, boru ve kordonun bağlanmış olduğunu fark ediyorum.

Acaba televizyonda en çok ne seyrediyor?

CAN YÜCEL

MUHABBET

Bir fasulye çimleniyordu
Çiseledikçe yağmur
Koştum vardım ki yanına
Anlasın ne nimet olduğunu
Sen git yerine ! dedi Ayşa Kadın
Böyle kibar erkeyin ayağ'na
Ben kendi ayağ'mnan gelirim

Bu muhabbeti görünce uzaktan
Kıpkırmızı oldu biberiye

Bayram nedir ki dedim kendi kendime
Bayram bir ömürdür ben gibi bir deliye

(Ölüm ve Oğlum)

Kuzguncuk 96

Akşamsefası

"biri" ile "öbürü"

"farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir amerikan macera filminden, daha hareketli, daha gürültülü patırtılı geçiyor, değil mi," dedi..

biri ile öbürü.. içiyorlardı.. ve fakat masa donatılmış, muhabbet tıss.. tek harf, tek hece, tek kelime, tek cümle, tek paragraf işlemiyordu.. öff, off gibi sıkıntı nidaları revaçtaydı.. yan masalardan şen şakrak kahkahalar, lafını balla kestim hoca muhabbetleri yükseliyordu.. biri ile öbürü, kendi kendileri'ne, içlerinden, **"nereden de buluştuk, başka içecek kimse de yokmuş gibi öff"** cümleleri geçiriyorlardı.. biri, birden öbürü'ne umutla dönerek:

"– farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir amerikan macera filminden, daha hareketli, daha gürültülü patırtılı geçiyor, değil mi," dedi.. cümlenin sonundaki **"değil mi"** soru kelimesi, mevzuyu ilerletmeye yürekten bir davetti.. öbürü biraz düşündü, taşındı:

"– hiç katılmıyorum" dedi

biri, öbürü'nün bu cevabı karşısında tepeden tırnağa elektriklendi.. sinir katsayısının tavana vurduğunu belli etmemeye büyük özen göstererek:

"–cümlemi şöyle baştan almak isterim.. farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir hint macera filminden, daha hareketli, daha gürültülü patırtılı geçiyor, değil mi" dedi

cümlenin sonundaki **"değil mi"** soru cümleciği mevzuyu ilerletme adına artık bir yakarış gibiydi.. öbürü, içkisinden bir yudum aldı, mezesinden bir çatal yedi, düşündü, taşındı, havaya baktı, ve:

– "bu tezine de katılmıyorum" dedi

biri, öbürü'nün bu cevabı karşısında iyice çileden çıktı.. biri, öbürü'nü dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz yerinden çatallamak istiyordu ancak çevredeki masalara karşı madara olmak istemiyor, hoş bir gece geçiriyorlar havası yaymak istiyordu.. ıkındı, sıkındı.. içinden kırka kadar saydı ve öbürü'ne döndü ve gülümsemeye çalışarak:

"– cümlemi en baştan almak istiyorum.. farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir singapur macera filminden, daha hareketli, daha gürültülü patırtılı geçiyor, değil mi" dedi.. içinden öbürü'nün **"evet, evet.. çok haklısın"** demesi ve mevzunun birkaç paragraf yürümesi için bildiği tüm duaları okuyordu.. biri, tekrar içkisinden bir yudum aldı, mezesinden bir çatal yedi, peçeteyle ağzını sildi, sigarasından bir fırt çekti, duvara, tavana baktı, ve:

"– bu tezine de katılmıyorum" dedi

biri, artık zıvanadan çıkmıştı.. kendisine zor sahip oluyordu.. yan masalardan yükselen şen şakrak kahkahaları, lafını balla kestim hoca muhabbetleri'ni duydukça adeta deliriyordu.. öbürü'nün kafasına masayı ve tüm sandalyeleri geçirmek istiyordu.. fakat çevreden ve kariyerinin zedelenmesinden ürküyordu.. içinden, bilinen ve bilinmeyen tüm dünya sinemalarını bir bir geçirerek ve de artık uzun cümleler kurmayarak soruyordu:

"– farkında mısın, son günlerde hayatımız kötü bir cibuti filminden.."

"–katiyyen, katılmıyorum"

"– farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir san marino filminden.."

"– sana katılmam imkan ve ihtimal dahilinde bile değil"

biri, sabır ve metanetle, **"farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir japon, kore, endonezya, afganistan, yukarı volta, pakistan, peru, çorum.."** aklında ne kadar ülke varsa saydı ama öbürü, tüm hepsine **"katılmıyorum"**lu cevaplar verdi

biri, artık kendine hakim olma sınırını çoktan aşmıştı.. birden, öbürü'ne hışımla dönerek, gırtlağını sıkarak, çevresine ve kariyerine hiç aldırış etmeyerek:

"– peki lan, farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir 'ne' **macera filminden, daha hareketli, daha gürültülü patırtılı geçiyor.. söylesene allahın belası,"** dedi

garsonlar öbürü'nü, biri'nin elinde boğulmaktan zor kurtardılar.. biri çevre'ye zoraki gülücükler dağıtarak, tekrar kariyerini düşünerek, içkisini hızla bardak bardak içerek, mezesinden avuç avuç yiyerek sakinleşmeye çalışıyordu.. öbürü, gene bir yudum içkisinden alıyor, bir çatal mezesinden yiyiyor, bir fırt sigarasından çekiyor, sakin sakin biri'ne bakıyordu.. masa eriyor bitiyor, ne bir mevzu, ne bir kahkaha sesi çıkıyordu.. biri, hışımla, hınçla yiyiyor, içiyor, öbürü de sakin sakin ona bakıyordu.. artık yavaş yavaş sarhoş olmuşlardı.. öbürü, birden biri'ne dönerek:

"– farkında mısın, son günlerde hayatımız, kötü bir türk macera filminden, daha hareketli, daha gürültülü patırtılı, geçiyor, değil mi" dedi, büyük bir saptama yapmanın verdiği entellektüel huzurla

yan masalardaki şen şakrak kahkahalar, lafını balla kestim hoca'lı muhabbetler, bir cam şıngırtısıyla aniden kesildi

biri, öbürü'nü meyhanenin camceresinden dışarı atmıştı ve yirmi garson, iki şef garson, dört patron, elli müşteri ve on bir komi tarafından da zor bela zaptediliyordu

on üç artı bir

../..

şarkılarla filmlerle kendimizden geçeriz	0
öykülerle türkülerle kendimize geliriz	0
böyle de bir yanımız var teneke tıngır	1
"her şey alnımıza yazılıdır" der din baba	1
"her şey olacağına varır" der bilim anne	2
hepsi aynı kapıya mı çıkar nihayet	0
ya da aynı kapısızlığa mı şıngır mıngır	1
sonsuzluk ülkesi kainat mahallesi	2
dünya caddesi hayat sokağı	0
ömür apartmanı otuz bir numara'da	1
oturuyorum kimseye yok mahsurum	0
istanbul'un horozları martılar adına	2
burada ve şimdi meydana gelen tüm	2
iyilikleri ve kötülükleri üstleniyorum	0

../..

bir dakika!.

* dünya'da rüzgar tekrar sol'a dönüyor!. **anap** genel başkanı **mesut yılmaz** gözünü **dsp**'nin oylarına dikti!. **aydın doğan, "yeryüzü"** isimli sol görüşlü bir gazete çıkarıyor!. hayırlısı olsun!.

* **yeni yüzyıl** gazetesi **"radikal"** bir karar alarak fiatını **10 bin lira**'ya indirdi!. **cumhuriyet gazetesi** "radikal" bir karar vererek **attila ilhan**'ı transfer etti!. hayırlı olsun!.

* 8 eylül 1996 tarihli hürriyet pazar ilavesindeki **"huysuz ihtiyar"** köşesi'nde **OĞUZ ARAL**: **"benim zamanımın tüm gençleri şairdi.. rastlantıyla gözgöze geldiğimiz bir kız için, bir defter dolusu şiir yazardık.. şimdi iki laflamadan sonra hop yatağa.. ABAZANLIK BİTTİ.. TÜRKİYE'DE ŞİİR DE BİTTİ.. ah!. ahh!. benim zamanlarım!."** diye yazdı!. (büyük harfler ustaya ait)

* **erkan yücel** öleli 12 yıl olmuş!.

* ingiltere'de 1841 yılında yayınlanmaya başlanan **PUNCH** dergisi 4 yıllık aradan sonra tekrar yayınlanmaya başlamış!.

* **devlet tiyatroları** biletleri'ne yüzde 150 oranında zam geldi!.

* türkiye'nin en eski yerel gazetelerinden **bartın gazetesi** 73 yaşına basmış!.

* araştırmacı-yazar **turan dursun**, öldürülüşünün 6. yılında anıldı!.

* **adalet ağaoğlu** hızla iyileşiyormuş!.

* birbirimizi taltif edelim, sevelim.. birbirimize irtifa kaydettirelim.. birbirimizden gayrı neyimiz var a dostlar, be güzel insanlar!.

* **melih cevdet anday**, 6 eylül 1996 cuma günkü cumhuriyet gazetesi'nde, **"aklın sınırlarını aşmak"** başlıklı yazısını, **"denize bakıyorum./gökyüzüne bakıyorum./dağlara bakıyorum./hiçbir anlam veremiyorum."** diye bitirmiş!.

* mimar **sedat hakkı eldem** ölümünün 8. yıldönümünde anıldı!.

* **53. venedik film festivali altın aslan ödülü**'nü **michael collins** isimli filmiyle **neil jordan** almış!.

* **metin göktepe** öldürüleli **450 gün**'ü geçti!

* **"vazgeçmeliyim artık yanımdakinin omzuna yıkmaktan/yenilginin kara kayatuzlarıyla doldurulmuş yükünü"**, (şair soysal ekinci, bundan iki yıl önce yaşamına kendi elleriyle son vermişti)

* kütüphanelerde **160 bin'den fazla yazma eser** tozlu raflarda, korunmadan, kendi kaderleriyle başbaşa bırakılarak bekletiliyormuş!.

* yeni sezonda vizyona girmesi beklenen bazı yerli filmlerin isimleri ve yönetmenleri şöyle: **mum kokulu kadınlar**–irfan tözüm, **otostop**–sami güçlü, **kış çiçeği**–kadir sözen, **salkım hanımın taneleri**–tomris giritlioğlu, **kuşatma altında aşk**–ersin pertan, **hollywood kaçakları**–muammer özer, **hoşçakal istanbul**–sami güçlü, **ışıklar sönmesin**–reis çelik, **tabutta röveşata**–derviş zaim, **hamam**–ferzan özpetek, **eşkiya**–yavuz tuğrul, **sen de gitme triyandafilis**–tunç başaran, **usta beni öldüsene**–barış pirhasan, **drajen**–şahin gök, hayırlısı olsun!.

* yapılan araştırmalara göre türkiye'de 14-44 yaş arası **kadınların yüzde 18'i okuma-yazma bilmiyormuş!.** bu oran **erkeklerde yüzde 4** olarak görünüyormuş!. okuma yazma'nın en yüksek olduğu il: **bilecik**, en düşük olduğu il de: **şırnak**'mış!.

* **hamiş:** 8 eylül 1996 pazar günkü cumhuriyet gazetesi'ndeki **köşebent** köşesinde **enis batur, tübitak**'ın dergisi **bilim ve teknik**'in 100 bin aşan tirajına sevindiğini ve fakat aynı tirajın neden, sanat-edebiyat dergilerinde olmadığına da üzüldüğünü yazmış!. acaba **enis batur**, a: **ÖKÜZ** mü okumuyor, b: **ÖKÜZ**'ü dediği dergilerden mi saymıyor, c: yoksa kimilerinin yaptığı gibi **ÖKÜZ** dergisi'ni görmemezlikten mi geliyor!. **ÖKÜZ** dergisi'nin aylık net tirajı 80 binle 100 bin arasında değişiyor!. **Le-Man** ve **ÖKÜZ** gibi dergilerin 1 adet alınıp en az 3 kişi tarafından okunduğu gözönüne alınırsa **ÖKÜZ**'ün görünmeyen net tirajı 240 bin'e varıyo!. üstelik arkamızda ne bir holding, ne bir banka, ne de bir tübitak mübitak var!. ne diyelim, **enis batur** size son günlerin hit bir şarkısıyla cevap verelim bari: **"sen üz bizi, sen kahret bizi, yukarda tarih var, elbet yazacak bizi"**

* **"cranium fibula radius/sacrum patella carpus/nasıl ezberlenir allahım/arapça dua eden insanın latince kemikleri?"**, (tutunamayanlar, **oğuz atay**)

* müjdeler olsun yurdumun toprağına taşına Bayrampaşa Cezaevi'nde mahkumlar ilk halı saha maçını yaptılar!. hayırlısı olsun

Akşamsefası

kafam büyüyor

Birşey farkettim... Benim kafam büyüyor. Önüne geçemiyorum. Şu anda henüz Orhan Gencebay kadar ama bundan bir sene önce Ediz Hun kadardı. Her geçen dakika kafamın büyüyüp beynimin içinde küçük kaldığını hissediyorum. Olaylara akıl erdiremiyorum. Çok daraldığım zamanlarda büyüme hızı beş katına çıkıyor. Ve ben artık taşıyamayacağımdan korkuyorum. Kapılardan sığmayacağından ve mecburen sığdırabilmek için kesmek zorunda kalacağımdan korkuyorum. Bazen canım acıyor.

Ara sıra yaslamak istiyorum güvendiğim yerlere. Ama biliyorum ki onlar da tiksinti duyuyorlar bir süre sonra içinden gelen iğrenç kokulardan. Tam üzerinde bir delik var. Saçlarla kapalı olduğundan siz göremezsiniz. İçinden zaman zaman irinler fışkırıyor, zaman zaman çikolatalı pastalar fikir şeklinde...

Tedavi için para gerekiyormuş ama televizyona çıkıp

yardım istemeye utanıyorum. Az gelirli ailemin yanında kötü desenli çek yatımıza oturup yanlarında utana sıkıla "ben de normal bir insan olmak istiyorum" diye yardım sadakası istemekten utanıyorum. Ertesi gün okula gittiğimde küçücük salak insanların acıyarak bana bakmalarını istemiyorum.

Mutlaka görmüşsünüzdür yerde oturan ucubik yaratıkların dilendiğini. İşte ben bu yüzden tedavi görmek istemiyorum. Göremeyenler görsün, bilenler bilmeyenlere anlatsın diye...

Benim küçüklüğümden aklımda kalan en sabit dilenci görüntüsü kocaman kafalı bir kız çocuğu. Ama öyle böyle değil. Şimdiye kadar gördüğüm bütün kafalardan büyüktü. Arkadaşlarla ara sıra onu görmeye giderdik. Biraz izledikten sonra parası neyse verirdik. Çok komik, aynı zamanda son derece tiksindirici. Şimdiye kadar gezdiğim hiçbir sergiden almadım onu gördüğüm zaman aldığım hazzı. Biraz acımayla üstten kaypakça sıvanmış, merakla bezenmiş, tiksintiyle böyle garip birşeyin varlığından korkutan bir haz. Tanrının sergisini gezmek gibi...

Eğer sergileme, yeteneklerin ve özelliklerin gösterimiyse, en başarılı sanatçı ünvanını o iğrenç kafası olan dilenci çocuğa veriyorum. Beni başka bir gezegene düştüğüme inandıran, herşeyi karıksamış çocuğa veriyorum. Ve yaptığım bütün işlerden utanıyorum. Sergilediklerimden, söylediklerimden, yazdıklarımdan ve kurtuluşu olmayan bu iddialı dünyadan.

Evime astığım altta kendi imzam olan resimlerden, kıyafetlerimden, televizyondaki görüntümden, dergideki yazımdan ve söylediğim bütün sözlerden. Bunları yapanları, üstüne üstlük sergi açanları, kitap çıkaranları, televizyona her ne şartla olursa olsun, çıkıp görünenleri ve kendini ispat etmek için bin bir türlü şaklabanlık yapanları şiddetle ve esefle kınıyorum.

Kafam iyice büyüdüğünde ben de sokaklarda dolaşıp millete göstereceğim. "Alın bakın, sergi mi istiyorsunuz, şarkı mı istiyorsunuz ya da kitap ya da sporda madalya mı? Boşverin, gelin bakın, kafam ne kadar büyük".

Kendime ayırmak istiyorum yaptıklarımı ama olmuyor. Söylediğim bütün laflar bilinsin, duyulsun istiyorum. Zaten zar zor konuşuyorum, bildiğim kelimeler toplasanız bin kelimeden fazla etmez, utanmadan kalkmış bir de topluluk içerisinde konuşmaya çalışıyorum.

Anlatmak istediklerimi bir kaç kelimeyle başarabilseydim belki ama olmuyor. Beceremiyorum. Sadece onlara olan duygularımı herkesin kullandığı kelimelerle harcıyorum. Hatta öyle ki, hissettiklerimin ne olduğunu bile bilmiyorum zaman zaman. En sevdiklerime bunu anlatmak istiyorum ama anlamıyorlar. Ve ben içimde ur olmuş anlatamadıklarımı toprağa ekmeye götürüyorum yavaş yavaş. İçindekileri dökememiş cesetlerle dolup taşıyor bu yüzden hergün mezarlıklar.

Yine çok dağıldım. Aslında bunun adı tam olarak dağılmak değil, başka birşey. Ama ne olduğunu bilmiyorum ve bu yüzden tam olarak yaşayamıyorum.

...Tom Waits

İSTANBUL'DAN TELEFON VAR

Gece boyunca kırık camlar üstünde
Bir ecza dolabında yaşayarak
Mediteromen bir otelin arkasında
Bir masanın üstüne yayılmış
Tavandaki vantilatörün üstünde maymun
Verirsen parasını maviye boyarlar eşeği
İstanbul'dan telefon var
Bebeğim eve dönüyor bugün
Bir tane satar mısın bana, kafamı kazırsam
Götürün beni bu kasabadan -dedi ateş topu
Sakın mavi pardesülü bir adama güvenme
Sakın ölüyken araba kullanma
Cumartesi şenliktir
Cuma bir mücevher
Saçını sarıya boyayıver
Sınırını yükseltiver
Beuhlah'ın yerine takip et beni
Çorak yolda
Bebeğimin diktiği şapkayı giymeliyim
Al götür beni smokin almaya
Kırmızı Güllü Ayı'yla
Bir boşluk yaratmalıyım günde
İstanbul'dan telefon var
Bebeğim eve dönüyor bugün

Akşamsefası

FERHAN ŞENSOY

geCedeste

Ferhan Şensoy

çok acayip komşuları var fevzi beyin
en acayipleri grup seks sevenler
kim kime ne yapıyor
hangisi hangi sırada hangi zevki almakta
oysa bir üst katta
çok ciddi bir yemek sofrası
bir miras bölüşülecek sanki
sanki kimse konuyu açamıyor gibi
şubatın onikisi
dondu balkonda fevzi bey
en alt katta keman çalanlara ne buyrulur
ya katı değiştir ya aleti kardeşim
en üst kattakiler daha garip
televizyonlu odalarda neyin özlemi sakal
bunlar çok feodal mağaralar
taşın sen ordan fevzi bey

HALİT ÇAPIN

Akvaryum

Gecelerden bir gece, sokağa çıkıp paranızla rezil olacağınıza, televizyonu açıp aklınızla deli olacağınıza, geçin akvaryumun karşısına daha böyle neler düşünsünüz, neler...

Bir kiralık katil tutmak birdenbire geldi aklıma...

O oteldekilerin işini bitirecektim. O oteldeki Japonların işini... Japonlar, hep otelin lobisindeydiler. Kendilerine özgü bir giyimleri ve "En iyi biziz" dercesine bir halleri vardı. Gösterecektim onlara kimin iyi, kimin hızlı olduğunu...

Hafta içinde otelde fena halde çarpılmıştım. Kötü bir servis, berbat garsonlar ve feci bir hesap pusulası... Yooo kararımı vermiştim. Japonları temizleyecektim. Kendim hiç işe karışmadan. Kiralık bir katille. Kiralık katilin kim olduğunu da biliyordum: Tetrazon ismini taşıyan, acımasız bir yaratık... Çirkin bir Güney Amerikalı... İş bitirmek için istediği ücret, hiç de fazla olmayan, korkunç birisi... Bana çok çok bir kaç yüzlüğe patlayacaktı... Sadece bir yüz liraya...

* * *

Tam bunları düşünürken, Melek'in fena halde kabız olduğunu fark ettim... Kız, ha patladı, ha patlayacak... Alıp ıslak pamuklar üzerine yatırdım, ağzına birkaç damla zeytinyağı damlattım. Sonra Aydoğan'a telefon ettim...

-Biraz ıspanak haşla, püre haline getir, dedi.

-Ulan bu saatte, bu mevsimde ıspanağı nereden bulayım?..

-Salata yaprağı da aynı işi görür.

-.....

Başıma, bu Melek denilen kızcağızı sardığı için Aydoğan'a içimden bildiğimce okudum. Sonra, gidip salata yaprak-larını suya koydum, haşlansınlar diye...

* * *

Çöpçülere verdiğim para helâl olsun... Ben böylesine pis bir işte, böylesine durmaksızın çalışan başka hiçbir yaratık görmedim. Bütünüyle etrafın temizliği bir yana, camlar pırıl pırıl... Çöpçülerde dur durak yok. Önüne gelen etrafı rezil, berbat ediyor, kavganın, gürültünün, hırın bini bi para, iki çöpçünün etrafa aldırış ettikleri bile yok... Tek düşündükleri temizlik... Canlı değil, sanki birer makine ikisi de...

* * *

Sulhiye, bir hepifstastı. İsmini ben takmıştım. Bir gece önce öldü... Kocası Recep, Sulhiye'nin öldüğünü fark eder etmez, çöktü... Dibe çöktü. Kumların üzerine yattı. Başkalarını bilmem ama, ben ağladığını gördüm. Gene Aydoğan'a telefon ettim. O, Sulhiye'yi de, Recep'i de iyi tanıyor...

-Recep acısına dayanamaz Sulhiye'nin... Sabaha kadar kalmaz o da ölür, dedi.

-Benim yapabileceğim bir şey?

-Kimse bir şey yapamaz... Karısı öldükten sonra yaşamaz o...

* * *

Kalkıp gidip köpekbalıklarından birisinin kafasına parmağımla hafifçe vurdum... Bir köşeye çekilip sindi... Astronotlar çok pahalı... Daha biz, astronot yetiştirecek hale gelmedik...

* * *

Gecelerden bir gece, sokağa çıkıp paranızla rezil olacağınıza, televizyonu açıp aklınızla deli olacağınıza, geçin akvaryumun karşısına daha böyle neler düşünsünüz, neler... Neler görürsünüz, neler... Hepsi, hepsi bir on bin liranıza mal olacak bir akvaryumda, başka bir dünya görürsünüz, şaşılası... Örneğin, o kiralık katil dediğin, çok çok iki santimlik, çizgi çizgi hapishane giysili canavar Tetrazon... Bilmeden alıp akvaryuma koyan kişi yandı... Sabah, içerideki diğer bütün balıklar kılçık... Hani şaka bir yana, o oteldeki, o kazıklandığım otelin akvaryumundaki korumalarından yanlarına varılmayan Japon balıklarının arasına çaktırmadan bir bıraksam, Japonlar sabaha yok... Örneğin, o Melek balıkları, salım salım salınan, büyük, süslü yüzgeçliler... Onlar devamlı kabız... Gıdalarına dikkat etmediniz mi, patladılar gittiler demek... Ee, öbürlerinin yumurtalarına bu kadar düşkün olmanın bir faturası olacak elbette...

Çöpçüler mi? Görmeden inanamazsınız ki... Bütün görevleri diğer balıkların dışkılarını yemek... Akvaryumdaki pisliği yiyerek temizlemek. Akvaryumun camlarını devamlı silmek... Peki yi kendi yaptıkları ne olacak? Onlar def-i hacette bulunmuyorlar ki...

Lepifstasları tek koymayın akvaryuma... Onlar yalnız, eşsiz yaşamaktan hoşlanmıyorlar hiç... İlle de evli olacaklar. Hadi onlar balık diyelim ve ekleyelim: Eşlerden biri ölünce, diğeri de kendini bırakıyor. Anlamsız buluyor yaşamayı... Köpekbalıkları, bildiğimiz köpekbalıklarının cüce kere cüceleri... Prematüre tipleri... Öyle yetiştirmişler. İnsanoğlunun eline düşen hiçbir şey iflah etmiyor... O cüceliklerine rağmen, yine de katil ruhlular... Başka balıkların arasına koyduğunuzda sonuç katliam... Daha niceleri, daha niceleri... Ve bir akvaryumunuz olursa, göreceksiniz ki, katiyen büyük balıklar, küçük balıkları yemiyor... Değiştirerek söyleyelim: "Büyük balık, küçük balığı yer, demişler / Bok yemişler" öyle oluyor... Büyük balıkları yiyenler, çoğunlukla küçükler...

Ve akvaryumda, gecenin bir saatinde ışıkları söndürdüğünüzde, uykuya geçmeye hazırlanan balıklar, ama bütün balıklar, öncelikle gerilerini, kuyruk kısımlarını emniyete alıyorlar... Arkalarını sağlam bir yere alıyorlar muhakkak... Çünkü, balıkların dünyasında da, insanların dünyasında olduğu gibi, saldırı yüz yüze olmuyor pek... Saldırı, çoğuk kez, hep arkadan... Uyanıkken, dost bilinenlerin, çoğundan bile öyle...

BİZ NE POPOLAR GÖRDÜK

Jaklin Çelik

Bir yandan elimle eteğimi çekiştiriyor, bir yandan da mahallelinin beni bu halimle farketmemesi için başım önde annemin bacağına yapışmış bir şekilde yol alıyorduk.

Annem elimi sıkı sıkıya kavramış, üzerimde siyah bir önlük, temiz beyaz bir yaka, saçlarım kafamın ortasında kırmızı bir kurdelâyla özenle taranıp bağlanmış bir şekilde annemle Gedikpaşa yokuşunu çıkıyorduk. Annemin ayağında on santim yükseklikteki epa ayakkabısı ile Gedikpaşa yokuşunun eğri büğrü taşlarına aldırış etmeden, yalpalaya yalpalaya okulun yolunu yarılamıştık bile. Benim için her şey o kadar sıkıcıydı ki; giydiğim önlük, ıslatılarak taranmış saçlarımın dibi sanki tarağın dişlerini yutmuştu ve o kadar sıkı bağlanmıştı ki, herhalde öğlene kadar kurumazdı. Kendimi çok komik hissediyordum. Bir yandan elimle eteğimi çekiştiriyor, bir yandan da mahallelinin beni bu halimle farketmemesi için başım önde annemin bacağına yapışmış bir şekilde yol alıyorduk. Allah kahretsin! Bütün mahalleli beni tanıyordu. Bu halimle beni ilk farkeden direkli evde oturan Kalyopi morakur (Kalyopi teyze) oldu. Kafasını cumbanın demirlerinden dışarı uzatarak; "Madam Mari, ah o elindeki yoksam Jaklin'dir?" Artık bildiği bütün şekerli sözleri ardı arkasına sıralayarak, bana komplimanlar yağdırmaya başlamıştı. "Yavrum, bu günleri de mi görecektik? Ah, büymüş de okula gidermiş, yavrum ne kadar da yakışmış okul kıyafeti!" Bense kadının sözlerini bitirmesi için yalvarıyordum. Öyle ki, sesine uyanıp beni farkedecek insanların ilgi odağı olmak istemiyordum. Ve nihayet, çok geçmeden karşı evde oturan Hermina morakurun (Hermine teyze) sesi kulağımda yankılandı; "Kevooork! Çabuk koş Jaklinini bir gör..." Arada bir duraksama; "Tüh! Maşşallah, nazar değmesin!" Bu da üst kattaki oryort Azat'ın (kız Azat) sesiyle birlikte tükürüğüydü. Olanlar olmuştu, bir taraftan ağlarken, bir taraftan da annemi gerisin geri çekiştiriyordum eve dönmesi için. En son fingirdek Nıvart morakurun sesiydi kulağıma gelen; "E, kocaman kız olmuşun, insan okula gidecem diye hiç ağlar?" Annem de bir taraftan kolumu çimdikliyor, bir taraftan da yokuştaki bütün morakurlara laf yetiştiriyordu; "Inadından, sabahtandır yapmadığını bırakmadı." Sonra da bana dönerek; "Okula götüreyim de öğretmenleri bunu bir güzel adam etsinler!" Bense durmaksızın ağlıyor ve artık söylenenleri duymuyordum bile... Öyle ki, yanağımdan süzülen gözyaşlarımın, kırmızı rugan ayakkabımı ıskalamaması için çaba bile sarfediyordum. Tekrar okula doğru yol almaya başlamıştık bile... Annemin korkusundan ağlamıyordum, ama ağlamak için resmen mazeret arıyordum. Hatta bir ara annemin beni çimdiklemesini bile istemiştim. Okulun sokağına girdiğimizde ilk gördüğüm okulun karşısındaki bakkal dükkânının önündeki gazoz şişeleriydi. Kayane morakurun sabah bizi yolcularken verdiği elli kuruş sıkı sıkıya elimdeydi. Ve gazoz olup mideme inebilirdi. Okulun kapısındaydık. Merdivenleri çıktığımızı farketmedim bile. Kafam geriye çevrilmiş, gözüm gazoz şişesindeydi. Çocuk sesleriyle bir anda irkildim. Artık okuldaydık. Vargücümle annemin bacaklarına sarılmış ciyak ciyak bağırıyordum; "Beni burada bırakma. Ben okula gitmek istemiyorum!" diye. Bir anda kendimi kapana kısılmış bir fare gibi hissettim. Aman allahım, o da ne? Hilda ve Can da bu kapandaydılar. Ve karşımda durmuş, sanki kılık kıyafetimle dalga geçiyorlardı. Benim ağlamamı duyan üç-beş çocuk daha ağlamaya başlamıştı. Öyle ki, anneleri bana gözlerini dikmiş, ne zaman susacağımı bekliyorlardı. Bense resmen kendime taraftar topluyordum. Yan taraftaki gri kapı açıldı. İçerden saçları sarı ve kıvırcık, orta boylarda, otuz yaşlarında şişman bir kadın çıktı. Hatta öyle şişmandı ki, kolları koltuk altından itibaren ayrık ve geride duruyordu. "Eveeeet, kimler iğne istiyor?" Ortalık bir anda sus-pus oluvermişti. Benden başka, tabii ki bende iğneye kanacak göz yoktu. O iri cüsse bana yaklaşırken doğrusu benim de sesim kesilmeye başlamıştı bile. Kalın bacaklarıyla karşı karşıya geldiğimizde susmuştum. Öyle ki, nefesimi bile tutmuştum. Taa ki arkasını dönüp geniş poposunu görünce biraz rahatlayıp nefesimi bırakmıştım.

DÜŞKOVALAYAN

Atilla Atalay

ornitorenk

Ben tam adını tamamlamaya çalıştığım sakız firmasıyla ilişkimi kesmişken mahalle ornitorenk kaynamaya başladı. Sakızların alayından ornitorenk kartpostalı dolayısıyla "Y" harfi çıkıyordu. Heralde firma yeterince ciklet sattığına karar verip, vakti gelince piyasaya ornitorenk sürüsü salmıştı.

Neydi, nasıl bir hayvandı bilmiyordum ama, on yaşımda filanken, hararetle bir ornitorenk kartpostalı bulmaya çalışıyordum. Mandarin Ördeği, Tibet Sığırı, Sırtlan, Çekiç Balığı... Filan, hepsinin resmi vardı, bi tek o mel'un hayvanınkini bulamıyordum. Hiç abartmıyorum, neye benzediğini bilmediğim halde, bir rüya boyunca çocuk bilinçaltımın bana ornitorenk diye sunduğu aciyip bir hayvanın peşinden koşmuş, rüyanın sonunda hayvan bana doğru dönüp Fen Bilgisi öğretmenim Fatma Didim'in sesiyle "Gir içeri" diye bağırınca korkarak uyanmıştım.

Şimdi, çocukken rüyasında ornitorenk sandığı bişey görmüş birisi olmayı hiçte tuhaf bulmuyorum. Çünkü o zaman bir çok çocuk ornitorenk peşinde koşuyordu. Bir cikletin içinden çıkan ufak hayvan kartpostallarını biriktiriyorduk. Her bir kartpostalın arkasında ciklet markasındaki harflerden birisi oluyordu. Hepsini tamamladığınızda firma size resimleri olmayan bir hayvan ansiklopedisi yolluyordu. Siz, o zamana kadar biriktirdiğiniz hayvan resimlerini boş yerlere yapıştırıp bir adet "Hayvanlar Ansiklopedisi" sahibi oluyordunuz. Türlü çeşitli onlarca hayvan kartpostalının arkasında ciklet markasındaki dört harften bol miktarda bulunabiliyordu. Ama ciklet markasının son harfi olan "Y" adı geçen ornitorenk kartpostalının arkasındaydı ve o asla bulunamıyordu. "Zeytinburnu'nda bi çocuk bulmuş" veya "Esasen Y harfi hiç yokmuş" gibi bir takım efsaneler kulaktan kulağa dolaşıyorken az kaldı ben ikincisine inanıyordum. Zaten, ornitorenk bu dünyada olmayan bi hayvanın adına benziyodu. Neydi o ööle Hecüc Mecüc gibi. Düpedüz kaskallıyorlardı insanı. Üstelik, Hava Harp Okulu Hastahanesi'ndeki dişçi Naci Yüzbaşı ben "hazrol" pozisyonunda koltukta yatarken ağzıma bakarak "Sen de 'Y' harfi arıyosun dimi, ağzından belli" demişti. Kendi kızı da ornitorenk peşindeymiş. Durumu komutanı sıfatıyla uygun bir ses tonuyla "Çok sakız çiğnetmeyin buna başçavuşum" diyerek babama da tembihleyince ben ornitorenk yüzünden azar işiten bir çocuk olarak, tuhaf insanlar tarihine geçtim. Babam ornitorenke ve bana hiç haketmediğimiz laflar söyledi. O gece dişçide geçen korku dolu dakikaların da etkisiyle yine düşümde neye benzediğini asla bilemediğim o hayvanı kovaladım. Ve yine aynı şey oldu, rüyanın sonunda ornitorenk bana dönüp fen bilgisi öğretmenimiz Fatma Didim'in sesiyle "Gir içeri" diye bağırdı.

Ben tam adını tamamlamaya çalıştığım sakız firmasıyla ilişkimi kesmişken mahalle ornitorenk kaynamaya başladı. Sakızların alayından ornitorenk kartpostalı dolayısıyla "Y" harfi çıkıyordu. Heralde firma yeterince ciklet sattığına karar verip, vakti gelince piyasaya ornitorenk sürüsü salmıştı. Derhal ben de ornitorengimi edinip tamamladığım harfleri ciklet firmasına postaladım.

Daha sonraki yıllar boyunca ornitorenk lafını ne ettim, ne de duydum. Taa ki O'nunla vakit öldürmek için "isim şehir eşya bitki" oynayıncaya dek. O, yara sarardı. Ben yaşamla başedemez olduğumu hissedince "ruhsal bir fedai" gibi yanıbaşımda biter, zaman içinde gerçekten de "şifalı" olduğuna inandığım geyikleriyle beni iyileştirip kaybolurdu. Ara sıra aklıma düştüğünde, hep bir kere olsun önce ben O'nu arayayım, "hayat nası gidiyo" diye bu kez ben sorayım, durduk yere gönlünü alıp bi "şıklık" yapayım isterdim. Ama olmazdı. Bilirsiniz, dostluğundan emin olduğunuz insanlar sizden hep "torbada keklik" muamelesi görür, onlar nasılolsa vardır. Peşinden koşmasanız da olur.

İşte yine benim dünyaya ölübalık gözüyle baktığım günlerden birinde gelmiş benimle, "sıyrıl artık oğlum şu triplerden üç günlük dünyada değer mi" konulu geyik terapisi yapıyordu. Ben de O'nu dinlemiyor, öyle zamanlarımda hep yaptığım gibi, bozuk oldukları takıntısına kapıldığım bi takım eşyaları hesapta tamir ediyor, bi yerlere ampuller takıyor, çiviler çakıp bişeyler asıyordum. Bi süre beni izledikten sonra, "İki kamyon tuğla getirtiyim mi, duvar ör kendine, hem vakit geçer" dedi. Ben de "Git işine kızım, benle uğraşma yaa" diye başlayıp giderek kırıcı olan bi araba laf ettim. Pittedenek gözleri doldu. Ben, en iyi arkadaşlarından birini yok yere kıran bir eşşek olduğumu milyonuncu kez farkettim. Sonra her şey tam tersine döndü. Bu kez benim hıyarlığım yüzünden kırılan kalbini onarabilmek için ben O'na olmadık mikilikler yapmaya başladım. Akşama kadar çay içip konuştuk, tavla, pişti filan oynadık, bi derginin akla ziyan testlerine bakıp saçma yanıtlar vererek gülüştük... Derken bi ara, komiklik olsun diye "İsim Şehir" oynamaya karar verdik.

"O" harfiyle bulduğumuz ilgili sözcükleri birbirimize sıralarken, ben hayvan ismi olarak "Ornitorenk" yazdığımı söyledim. "Attın şimdi" dedi. "Öyle bi hayvan yok." Ben de O'na "Sen ne diyosun kızım, çocuk çocuk konuşma" anlamında bakıp, kasılarak kendime 20 puan yazdıktan sonra, yaşamımın ornitorenklerle geçen bölümünü anlattım. İnansın mı, inanmasın mı bilemedi. En çokta ornitorenkin Fatma Didim sesiyle rüyama girip beni "gir içeri" diye azarlamasına güldü... Ben de bi süre güldüm. Akşam yolcu ederken O'nu ne kadar çok sevdiğimi düşündüm. İnsan niye sevdiği kadınla bu türden de arkadaş olamaz, ya da bir kez "arkadaş" dediği kıza niye sevgilisine duyduğu bazı bi takım hislerden beslemez, filan gibi bi takım sorular sorup cevaplarını ararken uyuyakaldım.

Geçen yıl evlendiğinde, kızını gelin vermiş bir baba tripleriyle karışık, sıra arkadaşı başka bir kente taşınan ilkokul çocuğunun üzüntüsüne benzeyen tuhaf bir yoksunluk duygusuna kapıldım. Ama naapalım ki hayat bööle bişeydi. Damadın yakasına kulplu yarım cumhuriyet altını iğnelerken, "İyi bak lan arkadaşıma, üzme sakın, oyarım alimallah" deyip saadetler diledim... Sonra, tek başıma kalmayıp kalabalıklara karışmak istediğim için hayatımda ilk kez hipodroma gidip at yarışı izledim.

Kafamı "takım kutusuna" daldırmış, söktüğüm eski radyo için "havşa başlı saç vidası" arıyordum. Günlerdir kapı kendi kendine çalıyor, telesekreter arayanlara bildik geyiği çeviriyordu. Yüzlerce metal böcüğün arasında güçlükle bulduğum vidayı alt kata radyoyu söktüğüm yere götürürken düşürdüm. Pin pin pin merdivenlerde zıplayıp sokak kapısının oralara doğru bi yere gitti. Kapının altında kanguruya benzeyen hamile ve sinirli bir hayvan karikatürü duruyordu. Üstünde "bu bir ornitorenk" yazılıydı. Ornitorenk konuşma balonunda "çık dışarıı" diye bağırıyordu. O'nun yazısıydı.

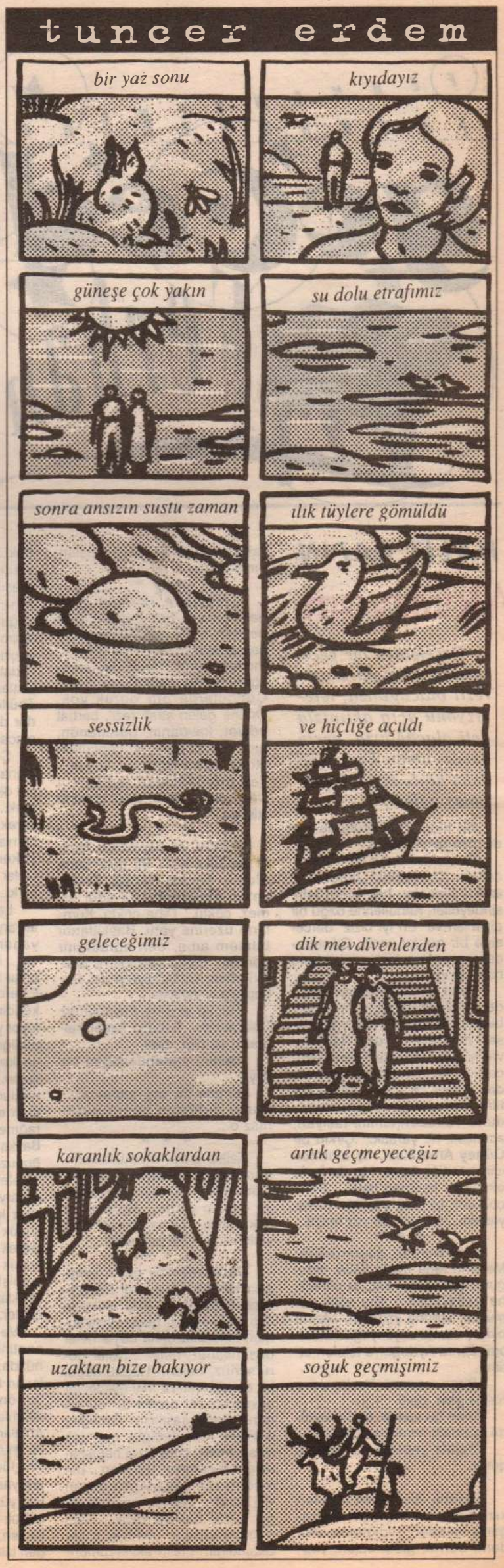

Akşamsefası

Gani Müjde

C c C c C c C c C c C c C c C c

isim	şehir	bitki	eşya	hayvan	artist	ülke	not
Cemal Süreya Onu hep öyle düşledim... Ağzında ucuzundan sigara, koltuğunun altında kitaplar. Ekmek derdinde Cemal baba. Ama ekmeğin umurunda değil bu durum. Ekmek aslanın ağzında. Öfkeli ama beyefendi bir yürek. 2000'e Doğru dergisinden izlerdim onu. Öyle nazik, öyle kibar bir üslubu vardı ki, 99 Yüz'ü, o muhteşem tesbitlerini yazarken yüzü kızarırdı sanırdım hep. Sonra "Eşkiya" şiirinden dolayı kendisine yapılan 12 Eylül eşkiyalıkları gelirdi aklıma. Bir de şiirleri elbet... "Sizin hiç babanız öldü mü? Benim bir kere öldü kör oldum." Sahi, sizin hiç babanız öldü mü?	**Cenova** Her limanda bir sevgili bulan denizcilerden söz edilince nedense aklıma hep Cenova gelir. Ağır gotik havasından olsa gerek, hep bir yerlere giden insanların şehridir Cenova. Hele ataları... Yani, ne işleri vardı da gelmişlerdi İstanbul'a? Galata Kulesi'ni yapıp sonra neden gitmişlerdi? Ya Kristof'a ne demeli? Şu bizim Kristof... Amerika'yı keşfettiğini bile anlayamadan ölüp giden maceracı adam. Koca uçakların Cenova'da adını taşıyan bir havaalanına inip inip kalktığını bilseydi ne yapardı? Ya bu uçakların Amerika'da yapıldığını bilseydi... Hey gidi Cenova hey; Nüfus: 5 milyon, Rakım: Az buzlu olsun bugün. Kelime oyunu yapasım geldi...	**Ceviz** Ceviz denince çocukluğum geliyor aklıma. Ceviz ağaçları ve boyalı ellerim... Ceviz denince ada vapurları geliyor aklıma. Vapur iskelelerinde satılan soyulmuş cevizler. Sonra bunları hangi "hıyar" alıyor da yiyor dediğim geliyor aklıma. Yılmaz Erdoğan bir kilo alıyor onlardan. Bir kiloyu on dakikada bitiriyoruz. Ben de katılıyorum "cevizperver hıyarlar" safına. Ceviz denince aklıma Duygu Sağıroğlu hocam geliyor. "Ceviz boyasız sinema olmaz" diye haykırışı kulaklarımda. Ceviz denince çok şey geliyor aklıma... Ceviz denince...	**Cam** Bazen aynamsın arka cebimde, bazen umutsun içtiğim çayda... Kimi zaman ampul olup aydınlatıyorsun, kimi zaman şişe olup efkarlandırıyorsun beni. Senin dibini bulmak istiyorum, bulamıyorum... Hohlayıp imzamı atıyorum sana, resimler çiziyorum. Dolap yazıp insan suretleri yaratıyorum buharında. İnsanlar senin ardından gidiyor, senin ardından geliyor. Senin ardından sallanıyor eller. Bütün sevdiklerim senin ardından yolcu ediyorlar beni. Yağmur yağıyor dışarda, ikimiz yağmurlara bakıyoruz. Yağmur yağıyor, seller akıyor... Bir de Arap Kızı camdan bakıyor...	**Cırcır böceği** La Fontaine'e göre ağustos böceği adın. Ne yapalım, masallar böyle öğretti bize. Ama en doğrusunu halkım yapmış ve sana layığını isim olarak takmış: Cırcır böceği. Yaz boyunca kulaklarımızı iğfal eden güzel hayvan. Ağustos ayında kumsalda sevişenlerin erketesi... "Cır cır cır..." "Böcekler sustu, biri geliyor galiba Dinçay..." Karınca ile olan muhabbetine gelince... Hep karınca gibi davranmama rağmen ağustos böceğinden yanadır yüreğim. Yazın şarkı söyleyip eğlenmek, kışın ise bir tren garının tahta sıralarında soğuktandonmak ister bedenim. Ama karınca aklı beni bırakmaz. Çalışırım da çalışırım...	**Cüneyt Arkın** Battal Gazi gibi yaşadı Cüneyt abim. Bakkaldan sigara alırken Malkoçoğlu, apartman toplantısında Komiser Cemil... Buzdolabı reklamında bile kendisi olmayı başarabilen nadir oyunculardan biri... Mavi gözleri, kısa boyu, zaman zaman çelimsizliğe kaçan vücuduna rağmen aslanlar gibi durmasını bildi beyaz perdede. Hep hayranlık duydum ona. Yapılacak ne varsa yaptı çünkü... Sevişti, dövüştü, kötü adamlara dersini verdi Cüneyt abim. Hayatımızı renklendirdi durmadan. Ama bir serseri mayın gibi ordan oraya savurdu kariyerini. 1 Mayıs'ta eline pankart aldı umutlandım. Sonra gitti faşistlerin bir filminde oynadı üzüldüm. Şimdi sinemada yok, ama benim sinemalarımda hep başrolde Cüneyt abim...	**Cezayir** Sahranın sıcak ülkesi Cezayir. Uzun palmiye yapraklarının arasındaki kiremit rengi yorgun ülke... Önce Fransızlar "a la franga" bir franklık yapıp yoketmişler milli kültürlerini. Sonra sözde bağımsızlık... Tek parti bağımlığı başlamış bu kez de.. Sonra kendini Fransız sanan tek parti sultasına karşı filizlenen siyasal islam. Devlet terörü ve siyasal islamın içine sızan terör rezilliği... İç savaşlar, tek parti sultaları, darbeler, islam yobazlığı... Eh be Cezo... Hadi artık kendine gel... Halkını demokrasi ile tanıştır. Umutlu zılgıtlar çekilsin meydanlarında... Ve hiç kimse, hiçbir nedenle ölmesin denize açılan dar sokaklarında.	**Ceee... Ceee...** İlk duyduğum ve ezberlediğim sözdü belki de bu... Bir mendilin arkasında kaybolup giden insan suratlarının ceee diye ortaya çıkması önce korkuturdu beni. Sonra korkacak bişey olmadığını anlayınca gülerdim. Aslında bir sinir bozukluğu anı nedense hoşuna giderdi büyüklerin. Kimi dalgalı saçlarının arasına saklanır, kimi elini gözlerime kapatır, kimi de koltuğun arkasından aniden başını uzatıp korkuturdu beni. Ceeee..... Yıllar sonra gözlerim bağlı bir odada bekletilirken, devlet babanın gelip gözlerimi açmasını, bööööö yapmasını çok istedim. Korkacak bişey yokmuş demeyi ve katıla katıla gülmeyi istedim o an... Gelmedi...

şeyediler ve yorumları

Can Barslan

TANIMLANAMAYAN ESKİ ARKADAŞ OLAYLARI

Dünyanın bir yangın yeri olduğu konusunda onunla birleşiyorduk. Ama bir farkla... O, anız yakıldığını, bense bininci dereceden koruma altındaki eski bir ahşap köşkün kundaklandığını söylüyordum... Salak malaktı ama insana tepeden bakan siyah ve ıslak kulakları vardı... Bunu espri olsun diye yazmıyorum... İki samimi arkadaş olduğumuz günlerdi ve kurban bayramıydı. Dolaşırken bir ağaç dibinde bırakılmış bir koyun kafası bulduk... Arkadaşım onunla oynarken ben ağacın gölgesinde uyuyakaldım... Uyurken, o, koyunun gözlerini cörtleterek çıkarmış ve kulaklarına sokmuştu..... Şimdi bile ne zaman, uyandığımda bana bakan siyah ve ıslak bir kulak görsem o arkadaşımı anımsarım... Vücudu insan, kafası salak, kulaklarıysa ıslak koyun gözlerinden oluşmuş mitolojik bir tanrı imgesi olarak belleğimde kaldı... Noolur, ikide bir ona salak dediğim için beni affedin ve yanlış anlamayın... Şu anda görüşmesek de o çok iyi bir sanatçı oldu... Kim derdi ki eskiden, Malibu yazan plaj terlikleriyle bakkala gidip orta boy yoğurt alan bir tıfıl genç, şimdi kağıt üzerinde keskin betimlemeler yapacak, yüklemler ve tümleçlerle kedinin fareyle oynadığı gibi oynayacak, tecahül-ü arifleri mecaz-ı mürsellerle kapıştırarak aradan çıkardığı keşk-ül tarif'leri ustaca sıralayacak ve bir alttan bir üstten geçirdiği zamirlerin yanına edatları da bağlayarak tüm yazılarını bir dantel dokusuyla işleyerek bitirecek... Ve nihayet adından zigon sehpalara ve fiskos masasının üzerine yayarak keyifle seyrederek kaldırmasını, saç kepeklerini masanın üzerine dökerek temizlemek yerine kafasına elektrik süpürgesi tutmasını, birer adet efervesant aspirini ve kalsiyum sandozu suda eriterek içerken alnının sol tarafından belli belirsiz bir "ğğğ" sesi gelmesini, çocukluğunda anne ve babasını oral seks yaparken gördüğü için uzun boylu, kel ve bıyıklı adamların omuzlarına başını dayayarak ağlama isteğini, osuruktan nem kapmasını, bir dergide gördüğü harf yığınlarının kendisi için orada biriktiğini sanacak kadar paranoyak olmasını, bundan önceki hayatında kendisinin, zehirli zamklar saçarak ağızlarını açmış bekleyen beyaz zarfların kuşattığı bir gelin arabası olduğunu sanmasını ise kötü birer huy olarak saymaya benim gönlüm pek razı olmuyor...

Yazının başında ona ikide bir salak dediğim için affedilmemi söylemiştim ya... Şimdi ona kendisini sınama şansı veriyorum... Eğer yukarıdaki hayali arkadaşım için uydurup uydurup yazdıklarımı kendi üzerine alınırsa rengi pembeden maviye dönüşecek, yok eğer alınmazsa onu köpeğime ısırttırır... tısır..sırtı..sssr.. Sssitret ya!.. Zaten köpeğim de yok, blöf yaptım...

EŞCİNSELLİK VE KÖŞE YAZARININ KÖŞESİ

yıldırım türker

Fırsatçı bir zamanlamayla "bir de işin öteki yüzü var ama" yaklaşımı. Onu 'kafa açıcı' ve 'cesur' köşe yazarı yapan da budur. Yoksa elbetteeşcinseller de eşcinsellik de bir güç olmadığı, belirli taleplerle can sıkmadığı sürece Göktürk'ün umurunda değildir.

Bir arkadaşım yıllardır Yakut Türkleri üstüne araştırma yapıyor. Nüfusu ancak iki milyonu bulan bu ırkın ilginç özellikleri var. Dillerinin fonetik zorluğu bir yana, bu hristiyan Türk kavmini ayakta tutan ortak nokta, Moğollar'a karşı duydukları sonsuz düşmanlık. Tarih boyunca Moğol istilaları tarafından hırpalanmış, Moğol baskısı altında yaşamışlar. Onları fiziksel olarak Moğollar'dan ayırt edebilmek neredeyse imkansız. Çekik gözlü, çıkık elmacık kemikli, söbe yüzlü insanlar. Ve en çok Moğollar'dan nefret ediyorlar. Moğollar'ın kaşlarından, gözlerinden, görünümlerinden. Yakut Türkleri'nden biri, bildiğimiz Türkler'den olan arkadaşımın boynuna sarılmış, o çekik gözlerinden yaşlar boşanarak şöyle haykırmış: **"Bak şu suratıma. Moğollar atalarıma tecavüz etmeseydi, şimdi sana benzeyecektim."**

Bunları haykırırken bir yandan da arkadaşımın yüzünü hasret ve acıyla okşuyormuş. Yakut Türkleri, aslında Türkiyeli Türkler'e çok benzediklerini, ama Moğol tecavüzcüler tarafından genleri kirletilerek Moğol suretine büründüklerine inanır, Moğollar'dan daha çok nefret edermiş. Aynaya baktıkça can düşmanını, katilini gördüğünü sanan, kendi yüzünde tecavüzcüsünün suretini gören bu acıklı kimlik, dünya sahnesinden usulca siliniyor. Kelaynaklar gibi. Kendi suretine düşman, kendi suretinden nefret eden iki milyon insan. Bu öykünün bir metafor olarak yüklenebileceği anlamları yakınlarda tanık olduğum bir yazışmayı değerken birlikte çıkaracağız. Gülay Göktürk, gazete köşesinde **"Afişe Olmak ya da Deklare Etmek"** başlıklı yazısında Tolga Aşkıner'in ölümünden sonra magazin basınında sinsice yürütülen afişe etme kampanyasına değiniyor, ezcümle, eşcinselseniz deklare edin, yoksa afişe edilmekten kurtulamazsınız, diyor. **"Eşcinsel dünyasının 'burjuvaları' kendilerini gizleyip meydanı bu dünyanın 'lumpenlerine' bırakmışlar. Toplumda saygın bir yer edinmiş, işinde başarılı, güvenilir ve sevilen birçok insan, yaşam tarzına sahip çıkmayınca eşcinselliği savunmak -birkaç istisnası dışında- fuhuş piyasasındakilere kalıyor"** diyor. Yerden göğe kadar haklı. Yazının sonunda dayanamayıp dünyanın sözcülüğünü üstlenerek tehditi savuruyor: **"Ama işte burjuvalar da (Aşkıner'in temsil ettiği) 'Tanrı'nın Lanetlileri' arasına karışabiliyor bir gün."**

Buraya kadar her şeyi anlamak mümkün. Yıllardır, bu konu gündemi tutalı beri, eşcinseller örgütlü olarak bir tek suskunluk yaşadıklarından bir iki kişi dışında bu konuda ahkâm kesmek kimi münasebetini şaşırmış heteroseksüele kaldı. Kendisinden çok şey öğrendiğim Murat Belge de bu konuda zamanında Marksizmin yanlış şiirine takılarak **"insani olan hiçbir şey bana yabancı değildir"** buyurup kendi halkını yüce gönüllü bir affa, hoşgörüye çağırmıştı. O zamanlar kimse nereden konuştuğuna, demokratlık adına nasıl bir iktidar dili kurduğuna dikkat etmiyordu. Sosyalist aydın heteroseksüellerin hoşgörüsüne mazhar olan eşcinsellerin boyu uzamadı. Hayatlarını aynı çöl iklimine uydurup yaşayageldiler. Ama akıl verenler çoğaldı. Şimdi **"zamanında o konuda pek az düşünmüşüm"** diyeceğinden emin olduğu Belge niteliğinde yazarların yerini **"akıllı ve uygar"** köşe yazarları aldı.

Göktürk, seçkin ve karar merciinde bir heteroseksüel olarak, o biçim muhataplarını kabul edebilmek için **"toplumda saygın bir yer edinmiş, işinde başarılı, güvenilir ve sevilen 'burjuvalar'** olmalarını şart koşuyor. Cinselliklerini 'savunmaları' gerektiğini söyleyerek yüzyıllardır zaten 'zanlı' konumundan kurtulamamış bu insanlara bir şans daha tanıyarak kıyak geçiyor. Ve cevabını da Lambda adlı bir eşcinsel gruptan alıyor. Lambda'nın mektubunda, **"Grubumuz, eşcinselliğin kabul edilebilir bir cinsel yönelim ve dolayısıyla 'sıradan' bir yaşam tarzı olduğunu topluma anlatmaya çalışıyor"** denilmiş. Göktürk, coşkuyla alkışlıyor. **"İşte, eşcinsellerden duymayı en çok istediğim cümle bu: Sıradan bir yaşam tarzı..."**

Göktürk'ün Türkiyesi, kimsenin kimseden pek farklı olmadığı, herkesin bir tek sıradan olma hakkını rahatlıkla kullanabildiği, herkesin her şeyi söyleyebilen ama ulusal zamkı tinerlemeyecek vatandaşlar olduğu uygar bir memleket. Bu görüşlerini, Kürt meselesi konusundaki yazılarında da açıkça görüyoruz. Pekiyi Lambda, 'sıradan' yaşam tarzıyla ne demek istemiş olabilir? **1)** Boynuzumuz ya da gizlediğimiz kuyruğumuz yok. Size benziyoruz. **2)** Orta sınıftan, belirgin özelliği olmayan, mütevazi insanlarız. **3)** Cinsel yönelimimiz sadece yetişkin, kendi iradesiyle bize yönelenlere karşı. Korkacak bir şey yok. Sadomazohizm, pedofili, travestilik, vs'den anlamayız. **4)** Zaten söylemesek farkımıza varmazsınız. Aslan gibi delikanlılarız. Tek farkımız yatakta.. O da biraz. **5)** İkiyüzlü ve korkağız. Lambda grubundan eşcinseller, 50'lerde Amerika'da birkaç merkezde örgütlenmiş utangaç topluluğun çizgisini izleyerek aslında sıradan, iyi vatandaşlar imgesini işleyip eşcinseler olarak kabul görmeye çalışıyorlar. Adlarını vermeden, görünür olmadan, politik olmadan. Liberal olduğuna kanaat getirdikleri kesimlere elaltından diyaloga giriyorlar. Göktürk'e laf anlatarak, onun tasvip edeceğini sandıkları dille onun köşesinden doğru meşruluk kazanacaklarını umuyorlar. Yalnız bir yerde ağır bir hata yapıyorlar. 'Yaşam tarzından gurur duyan eşcinseller'den söz ediyorlar, bir de **"eşcinsel gurur"** (gay pride) etkinliklerinden. Göktürk'ün ilk yazısına fazlaca inanmışlar. O yazıda Göktürk, insanlar yaşadıklarını savunabilmeli diyordu ya. Oysa aradan tam bir ay geçmiştir. Bir kere Göktürk bu konuda bir fırsat yakaladığı için oturup eşcinsellik üstüne bir yazı yazmıştır. Göktürk'ün en çok bayıldığını bildiğimiz yaklaşım biçimine fırsat veren bir gözlem alanı çıkmıştır karşısına. Magazin basınını herkes, sevilen, ölmüş bir sanatçının ardından konuştuğu için aşağılar. İşte, Göktürk de işe başka bir açıdan yaklaşabilir. Fırsatçı bir zamanlamayla ***"bir de işin öteki yüzü var ama"*** yaklaşımı. Onu 'kafa açıcı' ve 'cesur' köşe yazarı yapan da budur. Yoksa elbette eşcinseller de eşcinsellik de bir güç olmadığı, belirli taleplerle can sıkmadığı sürece Göktürk'ün umurunda değildir. Fakat, kendisine gelen mektupla bir başka fırsatı yakalar. Acılı memleketimizde kimlik peşindeki her grubu bekleyen şovenizm tehlikesi yazarımızı mesleğinin başından beri çok rahatsız etmektedir. Gurur da ne oluyor? Sıradan yaşayan insanlar neden gurur duysunlar? **"Siz herhangi bir heteroseksüelin 'heteroseksüel gurur' etkinliği düzenlemeye kalktığını hiç işittiniz mi?"** diye okuruna dönüp tatlı bir hayretle sorar. Hayır, Gülay hanım. Onlar gururlarını i.ne döverek, pek sevdikleri maçolar da hasımlarını i.ne diye aşağılayarak, i.neleri işlerinden atarak, onlara hayatı zindan edip bir kısmını tedavi için hastanelere, bir başka kısmını intihara sürükleyerek, hayatın toptan örgütlenmesini heteroseksüel aile birimi üstüne kurarak ve bu kurumun kutsiyetini dışta kalanlara karşı bir giyotin gibi kullanarak, heteroseksüel olmayanların her an gizlenmelerini şart koşarak gösteriyor. Hayır, hiçbirimiz heteroseksüellerin gurur etkinliği düzenlediklerini duymadık.

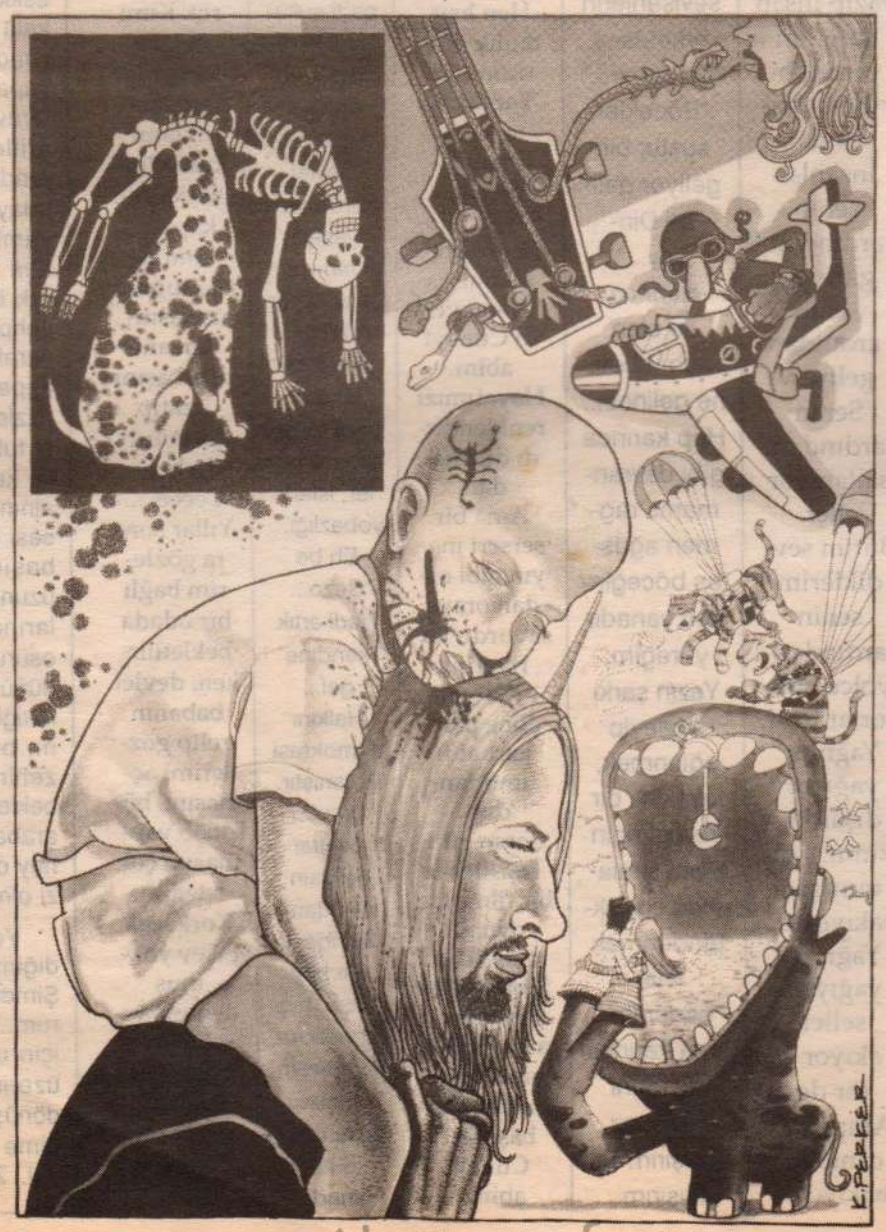

Ama eşcinsellerin politize ettikleri dünyalarına neden gurur sözcüğüyle başladıkları üstüne birkaç şey söylemek mümkün. Eşcinsel Kurtuluş Hareketi henüz otuz yılı doldurmamış geçmişinde, sıkı mücadelesi sonucunda eşcinselliği bir suç, eşcinselleri mahpus olmaktan çıkardı. Yasal tıp literatüründe eşcinselliğin bir hastalık olarak geçmesi ve eşcinsellerin çoğunluk kendi iradeleri dışında elektrikle 'tedavi edilme', seçkin psikiyatri kurumlarında çeşitli işkencelerden geçirilerek iğdiş edilmeleri de bu mücadele sonucu tarih oldu.Koskoca dünyanın üstüne kurulu olduğu miras yasası da artık eşcinsel çiftlerin varlığını yok sayamayacak düzenlemelere uğramış durumda. Bu otuz yıl gibi kısacık süre içinde her şeylerini kaybetmeyi göze alarak, çoğunluk da kaybederek, insan olabilmek, insan kalabilmek, kendileri olarak yaşayabilmek için mücadele eden eşcinseller öyle haklar kazandılar ki şimdi onlara karşı uygulanan her tür ayrımcılığın ağır kovuşturma konusu olduğu ülkeler hiç de az değil. Bilmem bu özet, bir gurura gerekçe olmaya yeter mi?

Yazının kalan kısmında Göktürk, eşcinsellerin cinselliklerini bayrak ettiklerini, en fanatik cins ayrımcısı olup herkesten çok kendilerini **"cins"** kavramlarıyla tanımlayıp, cinsel tercihlerini bir kimlik haline getirip bu yüzden de sapıttıklarını söylüyor. Eşcinseller, heteroseksüellerin aksine, kendilerini tanımlamak için ilk olarak eşcinsel olduklarını söylüyorlarmış. **"Eşcinsel, eşcinsel olduğunu hiçbir zaman unutamaz. Şair'se, eşcinsel bir şair.. modacıysa eşcinsel bir modacı olabilir ancak. Belden altını bir türlü unutamadığı sürece de..."** Göktürk burada baklayı ağzından çıkarıyor. Eşcinsel, eşcinsel olduğunu neden hiç unutamıyor: Kürt, Kürt olduğunu, Alevi, Alevi olduğunu, siyah, siyah olduğunu neden unutamıyorsa ondan. Unutsalar iyi olurdu gerçi. Göktürk'ün dünyasında itile kakıla, saklana gizlene, seslerini kıçlarına sokup yaşar giderlerdi. Nitekim eşcinseller konusunda Göktürk'ün dert yanmaya hiç hakkı yok. Türkiye'de eşcinseller zaten öyle yaşıyorlar. Birkaç tanesinin kimliklerine sahip çıkmasına da tahammül etsin artık. Mesela kimi yazarlar, eşcinsel olduklarını gizlemiyorlar. Ama kendisini eşcinsel yazar diye adlandıranını duydunuz mu, size soruyorum sevgili okur. Kaldı ki, Göktürk ne kadar Kürt meselesini Kürtçe konuşup konuşamama meselesi, eşcinselliği de belden aşağısına kilitli bir konu zannederse zannetsin kimsenin öyle yüzlerce yıl daha kimliğini araştırmadan, kimliğine sahip çıkmadan, hakkını örgütlü olarak aramadan yaşayacağını sakın umut etmesin. Bugün Lambda'cı bir avuç genç kendisiyle diyalog kurarak liberal bir aynada suretlerini toplamaya çalışıyor olabilir. İnsanlık tarihi katiliyle dostluk kurabilmek için çırpınmış kimliklerle dolu. Yalnız Göktürk kafalıların artık bir şeyi iyi bilmelerinin zamanı geldi. Durdukları beyaz, heteroseksüel, korunaklı bütün sözüne kefil olmak, bir tercih olabilir. Ama böylesine saygısız, aymaz, ahmak bir söylemle başka hayatların, başka seçimlerin, başka varoluşların belirlenebileceğini zannetmesinler. Öteki üzerine söz almak o kadar kolay değildir. Mutlu yuvasında çocuğunun giydiğine karışmaya benzemez. Kısacası eşcinseller şöyledir, eşcinseller böyledir gibi ırkçı böbürlenmelerden bir an evvel vazgeçmeli, onlara nasıl iyi vatandaş olunur'un yollarını dikta etmek gibi üsttenlikçi gayretleri bir yana bırakmalı. Onları kabul edebilmek, onları hoşgörebilmek için kimse şartlar öne sürmesin. Kimsenin kimseden kabul ve hoşgörü beklemeden kendi dilini, yordamını yaratmaya girişeceği zamanlar yakındır. Kaldı ki; siz ne kadar hoşgörseniz de unutmayın, i.neler hoşgörüde durdukları gibi durmazlar.

SÖZCÜKLERİN GURURU "ŞAİR MAİR"

Ramize Erer

KIBRIS'TA YİNE KAN DÖKÜLDÜ

Kaya Sürel

Ne zeytin Mersin ağaçları yeşerdi, ne de güvercinlerin kırık kanatları sağaldı. Karanlıkların içinde birileri o güzelim ağaçlara balta vurdu. Güvercinlerin yuvasındaki yumurtaları kırdı. Barış umutları bir kez daha iki gencecik fidanın gövdesinde kana bulandı.

20 yaşındaki Allahverdi Kılıç'ı oniki, 18 yaşındaki Burhan Cihangir'i on kalaşnikof mermisi delik deşik etti. Yirmi yaş "**Ben daha fazlasını gördüm**" dercesine 18 yaşa emanet edip gitti yaşamını. 18 yaş ise her ikisi için hayatta kalmak uğruna hala çırpınıyor umutsuzca.

Oysa Derinya'da son dökülen kanlardan sonra "**Bu son olsun**" demeye başlamıştı; Kıbrıs'ın ortasındaki çizginin her iki yanındaki barışsever insanlar.

Tüm vampirlere, kan içicilere inat, kurt ulumalarının Bizans sayıklamalarının üstüne basa basa, "**Biz barış istiyoruz**" diye bağırmaya başlamışlardı.

İlk ses Kuzey'den geldi 1 Eylül'de. "**Savaş mı, barış mı?**" diye soruyor ve ne **Enossis,** ne **Entegrasyon** değil, karşılıklı anlayışın ülkede huzuru sağlayacağını dile getiriyorlardı bildirilerinde...

...Ve beş gün sonra da olsa yaşadıkları daha baskın şovenizmin boyunduruğundan çıkıp, Güney'dekiler yanıt verdi bu çağrıya. "**Yalnız olmadığımızı bilmek ne güzel. Gelin birlikte boyunları bükülmüş Mersin zeytin ağaçlarını yine yeşertelim. Kanatları kırılmış güvercinleri yeniden uçuralım**" diye.

Ne zeytin Mersin ağaçları yeşerdi, ne de güvercinlerin kırık kanatları sağaldı. Karanlıkların içinde birileri o güzelim ağaçlara balta vurdu. Güvercinlerin yuvasındaki yumurtaları kırdı. Barış umutları bir kez daha iki gencecik fidanın gövdesinde kana bulandı.

Ne... Kim... Neden?..

Aslında suçlu tek. **Tasos** ile **Salamon, Allahverdi** ile **Burhan** aynı kanlı kafaların kurbanı...

"**İkiye bir**" diyorlar... Burhan da ölürse... Tipe tip sonrası, güzel bir savaş... Nasıl, neden öldü Allahverdi? Neden delik deşik yaşam savaşı veriyor Burhan? Neden Güney'den barış çağrıları geldiği Kuzey Kıbrıs'ta, kontrgerillanın ayak ucundaki PAK, devletin radyo-televizyonu BRT ve bir numaralı "bağımsız gazetesi" Kıbrıs'ta, "**8 Eylül Pazar sabahı Güvercinlik'te olay olacak... Muhabirlerinizi yollayın**" dendi, sivil işlerin basın bürosunca. Oysa o gün Güvercinlik'te ne sınır eylemi, ne de ara bölge ihlali vardı. Sadece bir grup Rum, ara bölgenin de ötesinde kendi topraklarında bir mezara çelenk koymaya hazırlanıyorlardı. Bu ne Kıbrıs'ın kuzeyinde ne de güneyinde haber olmadı... Ama genede "**bazıları**" için haberdi her nasılsa.

Üç gün öncesinden hazırlanan "**özel muhabirler**", 8 Eylül günü sabahın 06.30'unda evlerinden çıkıp, sivil işlerin basın bürosunun eşliğinde Güvercinlik'e gittiler...

Eylem yoktu... Bir ölü, bir yaralı vardı. Allahverdi ve Burhan.

İzin verilen basın onları görüntüledi, yazdı.

Resmi açıklamalar yapıldı. "**Planlıydı, Rum Milli Muhafız Ordusu Mensupları, karanlıkta uzağı gören özel aygıtlarla gelip pusu kurdular**" diye.

Ayak izleri saptandı, ara bölgeden Türk bölgesine gelen...

Oysa uzağı gören aygıtlardan söz edilirken, Allahverdi ile Burhan'ı vuran mermilerin kovanları da gösteriliyordu ekranlarda, çocukların vurulduğu nöbetçi kulübesinin tam dibinde...

Kafalar karışık şimdi... Sınırlar gene kapalı.

Sezai Sarıoğlu'nun dediği gibi "**Doğusu batısı olmayan Ada'da**" herkes birbirini suçluyor.

Kuzey'de ve Güney'de karşı tarafı hedef alan manşetler atılıyor: "**Suçlu şovenizm**" diye.

Oysa ağızlarından kan damlayan vampirlerin hüküm sürdüğü bu mavi yuvarlakta, geceler yaşandığı sürece savaşların tek bir suçlusu olacak: **BARIŞ!**

Akşamsefası

Altay Martı

KANSER

Yoksulluk burada da kanatıyor insanları. Bazen yoksulluğun kanserden daha iğrenç ve daha eli kanlı olduğunu düşünüyorum.

Dört yıldır kanser hastalarıyla iç içeyim. Onların ağrılarına, sıkıntılarına, çaresizliklerine ve ölümlerine alıştım artık. Önceleri rüyalarıma dek sızıyorlarken şimdilerde her şey çok doğal geliyor. Hastalıklarını abartmamaya çalışıyorum beynimde, durumlarını asla dramatize etmiyorum. Sadece kanserin bir haksızlık olduğu geliyor aklıma ara sıra. Eliniz kolunuz bağlı, herkes aciz.

Yoksulluk burada da kanatıyor insanları. Bazen yoksulluğun kanserden daha iğrenç ve daha eli kanlı olduğunu düşünüyorum. Türkiye'nin dört bir yanından akciğerlerinde, beyinlerinde, midelerinde günbegün kendilerini eriten tümörlerle yola düşen bir çok insanın tek reçeteyi alacak imkânı olmuyor çoğu zaman. İstanbul'da kalacak yeri olmayanlar, yedi yabancı sayılabilecek eşine dostuna sığınanlar, otel odalarında zar zor yer bulabilenler... Yol parasını denkleştiremediği için isyan edenler, ağlayanlar...

En zorlandığım cevaplardan biri şu: **"Doktor bey neleri yiyeyim?"** Gel de bu hastalara "iyi" beslenmelerinin ne denli yararlı olabileceğini anlat bakalım. Ter basıyor. Pahalı yiyecekleri önerirsem onurlarını kıracakmış duygusuna kapılıyorum.

Bir de insanlarımız çok gaddar. Gırtlak kanserinden dolayı ameliyatla trakeostomi yapılıp boynunun tam ortasına delik açılmış ve Aksaray'da döküntü bir otelde kalan bir hastaya gerzek otel sahibi **"Git, şu deliğini kapattır, beceremiyorsan bir daha gelme bu otele, müşteriler rahatsız oluyor"** diyebiliyor örneğin. Vicdanlarına avuç avuç çamur doldurmuş bir çok insan tam da dönemimize uygun kafayla "güçsüz"e tiksintiyle bakıyor, her gördüğü yerde aşağılıyor.

İçinden geçtiğimiz her zerresi alev, kan, sömürü ve insantanımazlıkla kuşatılmış dönem her şeye elini kolunu uzatıyor.

Nöbetteyim. Üç kişilik koğuşta biri akciğer diğer ikisi beyin tümörü olan hastaların vizitlerini yaptıktan sonra diğer odalara geçtim. Alışılmış yakınmalar dışında önemli bir şey yok. Odama çekilip boş gözlerle televizyon izlemeye başladım. Telefon çaldı! Acil Servis'ten arıyorlardı. Toparlanıp indim aşağıya. Daha önce kemoterapi yaptığımız bir mide kanserli hasta. İlaçların yan etkisinden olsa gerek, fenalaşmış. Muayene edip bir-iki kan tahlili istedim. Sonra da tahlil sonuçlarına göre tedavisini düzenleyip ayrıldım oradan. Asansörlere doğru gelirken akşam vizitinde muayenesini yaptığım beyin tümörlü hastalardan birini görünce telaşa kapıldım. Bu tür hastalarda davranış bozuklukları, halüsinasyonlar, şuur kaybı çok olur. "Kendini kaybetti herhalde." diye düşünüp biraz da sitemkâr bir sesle bağırdım uzaktan. **"Amca, ne işin var senin burada, niçin indin aşağıya?"** Cevap vermedi. Yanına yaklaşıp tekrar sordum: **"İyi misin, ne yaptığını biliyor musun, yedi kat aşağıda ne diye dolaşıyorsun?"** Yorgun gözlerini yüzüme dikip ağır ağır cevapladı: **"Ben orada yatmam." "Niçin?"** diye sordum şaşkınlıkla: Çok öfkeli bir sesle **"Benim yanımda yatan hasta korucudur."** diye cevapladı. Ne diyeceğimi bilemedim bir an. Sonra toparlanıp: **"Ee, ne olmuş, o da hasta, sen de hastasın. Burası hastane amca"** dedim. Yüzü kasıldı, kaşları çatıldı." **"Olmaz"** dedi, **"O korucudur. Korucular geçen sene benim oğlumu öldürdüler."** Donup kaldım. Ben şimdi bu adama ne anlatayım. Biraz alttan alıp hem kendisinin, hem de diğer "korucu" hastanın hastalıklarının ne denli tehlikeli olduğunu, böyle yerlerde bu şekil küskünlüklerin gereksiz olduğunu anlatıp razı ettim sonunda. Beraberce çıktık yukarıya. Götürüp odasına yatırdım. Tek ses etmeden kütük gibi uzandı yatağa ve gözlerini öylece tavana dikti. Korucu ise uykudaydı. Birden çok tuhaf geldi bu görüntü bana. Çıkıp dosyalarını inceledim. Biri Hakkari'nin diğeri Şırnak'ın bir köyünden gelmişlerdi. İkisi de ışın tedavisi görüyordu. İkisinin de beyinlerinde tümör, yüreklerinde kin vardı. Doğu'nun hepimizin içini yakan gerçeği bu kez böyle bir ortamda çıkmıştı karşıma.

Yoksulluk... Hastalık... Savaş... Türkiye, Türkiye, ah benim güzel yurdum! Kanser senin nerelerinde?

Hep Böyle Bir Elbisem Olsun İsterdim

DENİZ MUKAN

Barış Günü'ne gelirken bayramlıklarını giyenlere...

Yanımdaki teyze hiç Türkçe bilmiyordu, ama bir poşetten çıkardığı küçük incirlere arsız arsız baktığımı görünce, birini sesizce bana uzattı.

İstasyonun köşesinden göründüğünde, öylece bakakaldım... İçine çingene pembesi uzun bir elbise giymişti. Onun üstüne beyaz şifondan, altın renkli şal desenleri olan bir tünik... Daha da yaklaştığında o şal desenlerinin çevresinde renkli pullar da olduğunu gördüm. Yüzüne baktım sonra. Kapkara kocaman gözleri, uzun kirpikleri, şifon başörtüsünün altında simsiyah saçları vardı. İtiraf ediyorum: Onu diğerlerinden daha çok kıskandım. Aslında üç kadını da biraz kıskanmıştım ama, bu şifonlu elbiseye gerçekten bayıldım. Üstelik o da bizim vagona bindi, kamerayla dolaşanlar da en çok onu çektiler tabii..

Kadınlarla dolu, şenlikli tren yola çıktı. Pazar sabahı, Sirkeci'den trene binmek gafletinde bulunan birkaç erkek yolcu, sloganlar atan kadınlar arasında sıkışıp kalmıştı. Tren hareket ettiğinde, uyanıklık edip pencere kenarına yerleştiğime çok sevindim. Başımı pencereden çıkarıp iyice sarkıttım ve uzun uzun geriye baktım. Pencerelerden ellerini uzatan kadınlar rengarenk eşarplarını sallıyorlardı.. Pazar sabahının issız banliyo istasyonlarından, gökkuşağı gibi geçip gidiyordu barış treni.. Gördüğüm şeylerden mutlu ve şaşkın, sevinçli bir çocuk gibi başımı tekrar içeri çektim. Pembeli kızla göz göze geldik. Gülümsedi. Ben de gülümsedim. Üzerimdeki tayttan ve beyaz gömleğimden nefret ettim. Kendime Urfa'dan pullu bir kemer aldım diye bana gülen arkadaşlarıma yeniden kızdım. Diğer kadınların O'nun elbisesinin eteklerine dokunup kumaşına baktıklarını görünce, cesaretimi toplayıp sokuldum yanına, ben de şifonu elledim. Sanki çocukmuşum... Bütün ailenin "süslü" diye çekiştirdiği, ama benim hayran olduğum teyzemin yanındaymışım gibi hissettim kendimi. Parlak kumaşlarına dokunup, onlarla sarındığım anların heyecanını duydum.

Tren, rayların hemen yanındaki yoksul evlerin arasından geçiyordu. Yeni uyanmış atletli adamlar, çarşaf silkeleyen kadınlar pencerelere çıkmışlardı.. Surdibindeki ayyaşlar, hafifçe yalpalanarak ayağa kalkıyor, trenin pencerelerinde gördükleri kadın yüzlerine, rüzgarın savurduğu rengarenk eşarplara, serap görmüş gibi dalgın bakıyorlardı. O, trenin açık kapısından biraz dışarı sarkmış, istasyonlara yaklaştıkça, kollarını uzatarak zafer işaretlerini yapıyordu. Ve bizim sözlerini hiç anlamadığımız, kendi dilinin türkülerine neşeyle katılıyordu. Trende, dolaşan kameraman ona yaklaşınca, bir an utangaç bir gülümsemeyle kaçar gibi oldu, sonra o genizden gelen aksanıyla çok sade, çok açık, kısa bir konuşma yaptı kameraya... Söylediklerini sevdim, özellikle de içtenliğini ve basit cümlelerle konuşmasını...Ama, O'nu, trendeki blue-jean'li kadınlara yaklaştıran, bizden biri yapan bu konuşmayı duymazlıktan geldim aslında. Madem ki, geçmişinin ve bir zamanlar yaşadığı yerlerin renklerini, pırıltılarını getirmişti bize, ben de O'nu, geniş bir çayırlıkta, yüzlerce kişinin halay çektiği bir düğünde düşünmek istedim. Muhsin'in özlemle anlattığı o düğünlerde... Belki de vagonun her yanından gelen Kürtçe türküler yüzünden bir kutlama heyecanı sarmıştı beni de. Tekrar pencereden sarkıp diğer vagonlara baktım. Kalabalığa karışmak bazen ne güzeldi...

Sonra biz, bütün o kadınlar trenden indik, daha büyük bir kalabalığa karıştık. Yedikule surlarının içini dolduran o kalabalık, bizi yavaş yavaş içine alıp, sağa - sola dağıttı. Herkes kendi arkadaşlarını buldu. Orada pullu elbiselerden başka bir de her yanı nakışlı kadife elbiseler gördüm. Kaftanlar, etekler, kenarları bol oyalı yazmalar... Kimisi de pullu elbiseleri, taytlarının, botlarının üzerine, bir tiyatro kostümü giyer gibi giymişti. Sahnedeki çocuk folklör ekibi, türkülerini söylerken, çok kalabalık halkalar halinde halay çekmeye başladılar. Eylül güneşi altında yanaklarımın kızardığını hissediyordum. Kürsüden yapılan konuşmalarda, çok hüzünlü şeyler söylenmişti söylenmesine, çok dokunaklı türküler de dinlemiştik, ama benim içimi saran bayram havası nedense değişmiyordu. Yanımdaki teyze hiç Türkçe bilmiyordu, ama bir poşetten çıkardığı küçük incirlere arsız arsız baktığımı görünce, birini sesizce bana uzattı. Ben utanıp almayınca kolumu dürterek elime tutuşturdu. İncirimi yerken, tembel bir Akdenizli olarak, hafifçe kaykılmış, halay çekenlere öylece bakıyordum.

Pembeli kızı son kez o zaman gördüm. Hem de halay çekerken! Küçük fantezim gerçek olmuştu... Düğün ya da folklör meraklısı olduğumu sanmayın sakın... Ben sadece mutluluk meraklısıyım. Bir de pırıltılı kumaşlara meraklıyım çok. Geçen yıl bir gün Muhsin'in evine gittiğimde, kanepenin, halıların üzerinde parlak pullar görmüştüm. Şüpheli şüpheli baktığımı görünce, telaşla "Annem gelmişti ya, onun elbisesinin pulları bunlar" demişti. O gün bu gündür merak ediyordum o parlak elbiseleri. Ve işte oradaydılar, gözlerimi alamadığım, o pullu elbiseler! Ah hele o pembe elbise giysem bana da yakışır mıydı acaba...

Kemal Gökhan

EMEKSİZ'DE DÖRT MEVSİM

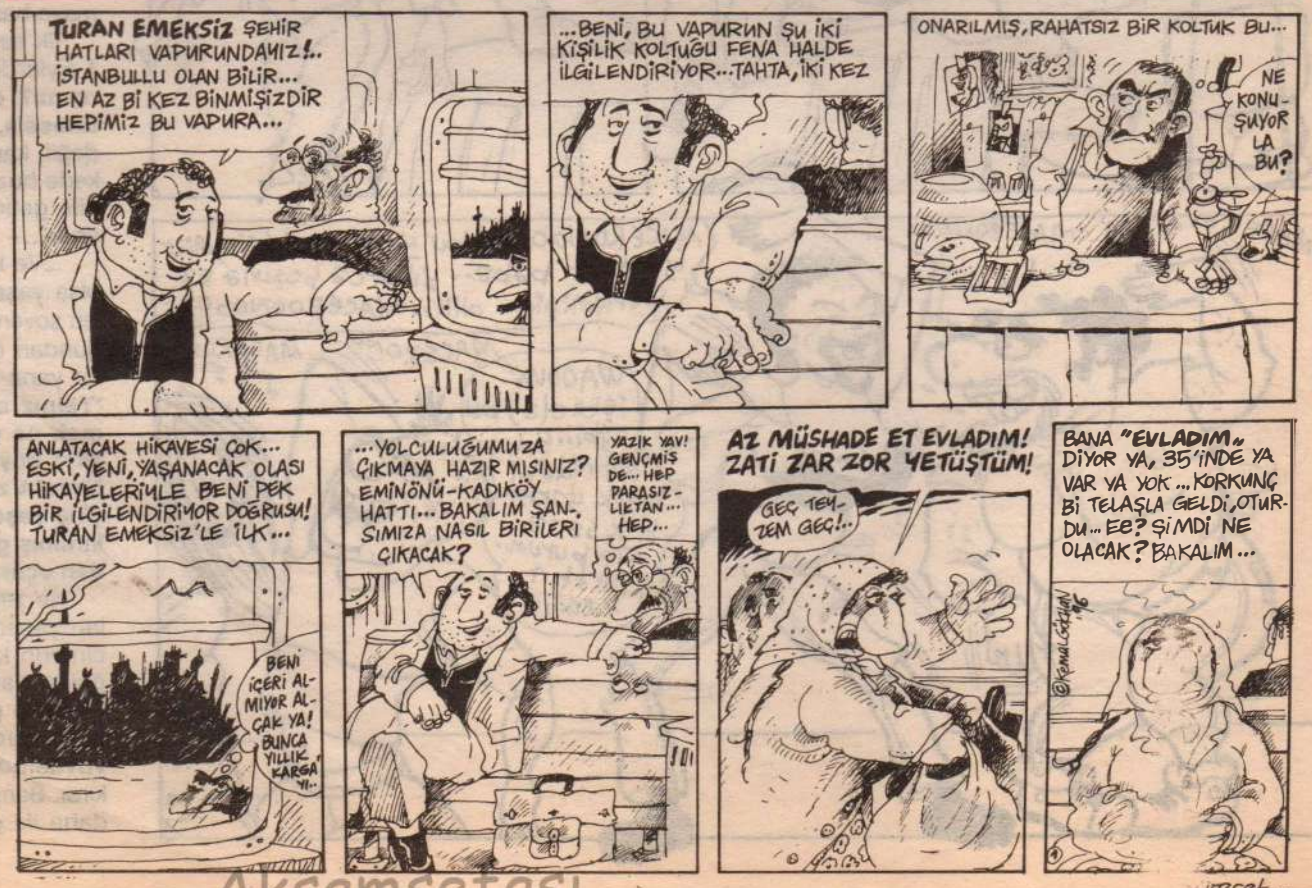

Akşamsefası

murathan

YILDIZTOZLARI

bu çağı piçler geçti, hangi tarihten geçsem

Zikir, *Kum. Saati*

koleksiyon

siyah-beyaz bir stil için muslukları açık bırakmayınız!

fotoğraf: René Jansen

kiler

İLK BESTELER

Türk Müziği, horlanmanın her türlüsünü yaşadı. (Ne çok alıştık horlamaya, her şeyi...) Arabesk müziğin temsilcisi Orhan Gencebay, bu yüzden mi "Hor görme garibi" diyor acaba?

Yıllar önce, Ali Erköse, Müzehher Güyer'in eşinin ölümü üzerine yazdığı "Ümidsiz bir bekleyiş hasreti var içimde" diye başlayan sözleri hüzzam makamında besteleyerek, besteciliğe ilk adımını atmıştı. Böylelikle, uzun müzik yıllarının birikimi, bir ölüm acısıyla kendini değerlendiriyordu. Hem de önemli ve değerli bir bestecinin ölüm acısıyla... (O Ekrem Güyer ki, "Unutturamaz seni hiç birşey " gibi bir nihavent kederin bestecisidir. "Canân bilirim sen beni nalân edeceksin" ve "Hançer-i aşkınla ey yâr" gibi bestelere imzasını atmıştır, ölümüyle göveren bir şeyler olmalıdır...) Türk müziği kuşkusuz bir besteci daha kazanıyordu ama, bir Ekrem Güyer'in ölümüyle...

Uzun birikimlerin ilk kıvılcımları nedense böyle acılar, yaralanmalar oluyor... Uzun ağrılı yıllar ilk kez bir yarada uç veriyor. (Ağrının dindirilmesi; kan üzre karanfil?) Bu yüzden olsa gerek, ilk bestesi şen-şakrak olan bir besteciye hiç rastlamadım. Makamları birer sıfat olarak kabul edersek, ilk bestelerin hep hüzün makamları olduğunu görürüz. Hep hicran... (Hiç kullanılmamış utlar gibi...)

Nedense besteci kişiliğinin önemi yeterince değerlendirilmemiş olan Zeki Müren, 1949'da ilk bestesini "Curcuna" usûlünde ve fakat Acemkürdi makamında besteliyordu: "Zehretme hayatı bana canânım..." Kim bilir, belki de zehredilen hayatlarda hep bir curcuna usûlü ve hep bir acemkürdi sızısı vardır... Kim bilir, belki de Arkadaş Özger bunu bilerek "Merhaba Canım" şiirinde: "bir gün elbette/zeki müreni sevecekşiniz/ (zeki müreni seviniz" demiştir. Ve kim bilir Adalet Ağaoğlu, belki de bu yüzden Müren'in sûzinak eseri "Şimdi uzaklardasın gönül hicranla doldu"nun bir mısraını bir çılgın "Yazsonu"nda yineleyip durmaktadır. (Yara, önemli bir şey sanatçı için, yaralanmak önemli. Bir kanamayla başlıyor her şey...) Doktor Abidin Gerçeker, ilk bestesinde "Kalbimin kanamaz yeri kalmadı" derken bir başlangıcın anlamını açıklıyordu belki de... Artık kanayacak yerin kalmadığı zaman mı başlıyor her şey? İlk besteler ne çok açıklayıcıdır. Yalnızca ilk besteler mi? ilk romanlar, ilk öyküler, ilk şiirler...

Türk Musikısinin üstad bestecisi Lemi Atlı, âşık olduğu komşu kızına sevdasını söyleyebilseydi, "Hüsnüne etvâr-ı nâzın şan senin/ Bende takât kalmadı ferman senin"i karcığar makamında besteleyerek besteciliğe başlar mıydı? Bu ilk besteyi, sevdiği kızın kapısının önünden geçerken "aşkını izhar maksadıyla" söylememiş miydi? Daha sonraki birbirinden güzel eserleri açıklayıcı güçte bir bestedir bu.Gerçi Lemi Atlı, daha sonra karcığar makamında az eser bestelemiştir. En güzel eserleri, rast ve hicaz makamındadır. "Sâzın gibi sinem dahi bir nağme zenindir", "Yok mu câna âşika hiç şefkatin", "Bu zevk-u sefa sahn-ı çamenzârede kalmaz" gibi rast eserleri, "Severim her güzeli senden eserdir diyerek" ve "Hastayım, yalnızım seni yanım da sanıp da bahtiyar ölmek isterim" gibi hicaz eserleri ilk sevda ağrısıyla başlayan bir bestecilik serüveninin onurlu kanamaları olsa gerek.

Türk Müziği, horlanmanın her türlüsünü yaşadı. (Ne çok alıştık horlamaya, her şeyi...) Arabesk müziğin temsilcisi Orhan Gencebay, bu yüzden mi "Hor görme garibi" diyor acaba? Tedavülden kalkmış duyarlıkların insanları için mi? Türk Müziği, kırık utların, soluk hazanların, yorgun duyarlıkların bestelerini son yarım yüzyılda gelişkin örneklerinde verdi. Ve soldu. Giderek yozlaştı, başkalaştı. Anlamını yitirdi. Son yıllarda bu türde iyi besteler yapılmıyor artık. Azaldı, bitti. Duyarlıklar da değişti. (Artık – kimse ut dersi almıyor... Ut çalan bir kadın yalnızca bir tül ardı güzelliğinde anımsanıyor...) Kadınlar yeni bir dünya içerisinde, yeni bir dünya arayışı içindeler tabii... Cumhuriyet kuşağı epey kadın besteci yetiştirdi. Bunların kendilerine özgü bir arayışları vardı. Örneğin Neveser Kökdeş, hep hüsranları bestelemiştir. Segâh eseri "Bir emele bin ah çeksem", bu hüsranlı Cumhuriyet kadınlarının "şu boş âlemde" buldukları "sevmek tesellisi"ni anlatır. Yine nihavend eseri "Bir teselli araram nerde bu acaba", hep bu teselli arayışlarının kuşağını dile getirir. Hep hicranları. Örneğin Müzehher Güyer de hep "unutamamanın" sözlerini yazmıştır. Şekip Ayhan'ın karcığar eseri "Unutmadım seni ben her zaman kalbimdesin"de olduğu gibi, ya da Erköse'nin muhayyerkürdi eseri "Viran olan kalbimde sevgilimi özlerim"de olduğu gibi. İhsan Raif Hanım, Nigâr Galip (Ahmet Mithat Efendi'nin torunu, Muallim Naci Bey'in kızı), Tanburi Faize Hanım, Nezahat Adula, Nefise Özses, Nihal Erkutun, Semahat Özdenses, Vecihe Darya, Nezahat Soysev, Radife Erten hicranlı besteleriyle musikımizin mes'ut kadınları olarak anılacaklar kuşkusuz...

Bir geçiş toplumunun çalkantıları yaşanıyor. Unutulacaklar, bir sürü şey unutulacak... Şimdiden başladık bir sürü şeyi geçmişe gömmeye... Refik Fersan, Bimen Şen, İsmail Hakkı Nebioğlu, Fahri Kopuz, FehmiTokay, Aleko Bacanos da unutulacaklar... (Oysa hep bir kış günü deniz kenarında bir meyhanede, pencereden dışarıda kopan fırtınayı seyrederken sıcak şarap içip Sait Faik okumak isterim. Bir laternada "Gel ey denizin nazlı kızı" çalarken... Kim bilir, belki de bu özlemim hiç gerçek olmayacak ve ben de bir gün Aleko Bacanos'u unutacağım... Ama bazı sözler var, bazı ezgiler, bazı hazanlar... Onlar da unutulacak mı? (Ansızın anımsanan, hiç ummadığımız bir anda ve bıçak yemiş gibi sarsıldığımız... Bir geçiş toplumu insanının bu hüznünü, yarının insanları için anlaşılır kılmak istiyorum, yalnızca anlaşılır kılmak... Örneğin bir muhayyekürdiyi bizim için her zaman dinleyebilirsiniz. (Ne olur dinleyiniz...)

Şubat 1979

(Bu yazı 17 Şubat 1979 tarihli Dünya gazetesinde "Sanat" sayfasında yayımlanmıştır.)

HARGÜN

BABASEKSÜELLİK ve BABASEKSÜEL TOPLUM

Hayatın her alanında babasını arayan bu yitik evlatlar ülkesinde, Baba'lara bu kadar meraklı olan bir toplumun, baba'ya da meraklı olması, babayı alması ve sık sık babalar'a gelmesi kaçınılmazdır.

Toplumumuz, büyük ölçüde baba'ya ensestli, babaseksüel bir toplumdur.

Babaseksüelliğin, klasik "Oidipus Kompleksi" şemasıyla ilgisi vardır elbet, ama daha çok doğu toplumlarına, onlar içinde de, haliyle en fazla tanımış olduğum bizim topluma özgü bir cinsellik çeşididir. Açık ya da örtük olarak "Baba" imgesiyle, açık ya da örtük olarak kurulmuş olan "ilişkiyi" adlandırır. Tıpkı eşcinsellik gibi ille de eyleme dökülmesi gerekmeksizin, pekâlâ bütün bir hayat boyunca yaşanabilen bir ruh durumudur. Babaseksüellik, yalnızca "heteroseksüellere" ya da yalnızca "homoseksüellere" mahsus değildir. Eylem farklılığıyla her iki seksüellikde de görülür.

Hayatın her alanında babasını arayan bu yitik evlatlar ülkesinde, Baba'lara bu kadar meraklı olan bir toplumun, baba'ya da meraklı olması, babayı alması ve sık sık babalar'a gelmesi kaçınılmazdır. Zaten bu geldiği şeyin adının "babalara gelmek" olması da teşhisin içeriğini doğrular.

Babaya bu kadar meraklı olmak, aynı zamanda hep çocuk kalmış ve bir türlü bulûğ çağını aşamamış bir toplum olduğumuzun da göstergesidir. Sürekli yeniyetmeliğin sivilceli şorunlarıyla boğuşmak durumunda kalan, hep kandırılmaya, avutulmaya, korunmaya ya da öksüz bırakılmaya açık, kendi çözemediği bütün sorunlar ve sorumlar için baba arayan bir toplumun, yalnızca memleket içinde değil, yeni dünya düzeni içinde de kendine baba arası kaçınılmazdır. Doğu ile Batı arasında bir köprü vazifesi gördüğü milli gerçeğiyle büyütüldüğümüz şirin yurdumuzun, Şam babası ile Sam amcası arasında bir tercih dayatmasıyla karşı karşıya kaldığı günümüzde toplum, yeni bir babalık davasının başrolüne hazırlanıyor.

Doğu toplumlarında yaygın bir biçimde görülen Şeyh-Mürit ilişkisinin, günümüzdeki çeşitlemeleri, adı konmamış cinsellikler barındıran hayli marazi bir ilişki biçimidir. Şeyhler, feyz vermekten çok, etraflarındaki müritleriyle ördükleri haleyle geleceğe kalmayı umarlarken; müritler, ileride babanın yerini alarak kuracakları gelecek tarihi için tozlu yolları ermeye çalışırlar. Kendilerini eksiltmek pahasına babalarını çoğaltırlar. Ümmet toplumunda tarikatlar biçiminde yaşanan toplumsal ilişkiler her katmanda babalara çıkar.

Bu kadar baba kültü üstüne kurulu bir toplumda, millet olarak, ata dediğimiz ya da baba dediğimiz kişilerin çoğunun"zürriyetsiz" olması ise Tabiat Ana'nın bir intikamı olsa gerek.

mungan

MBE 121 80040 Salıpazarı /Ist.

Akşamsefası

Ya vuruyorlar, ya soyuyorlar

HACER YILDIRIM

Son iki yılda düşüncelerini gazetelerde, dergilerde, kitaplarda, mitinglerde açıklayan yüzlerce kişinin para cezası kesinleşmiş.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, hükümetin Olağanüstü Hal'i, 79 ile yayan ve güvenlik güçlerine tüm ülkede gerçekleştirilecek operasyonlarda "ATEŞ ETME" yetkisi veren yasayı "SESSİZCE" onayladı. Polislere ve askerlere tüm ülkede ateş etme yetkisinin verilmesi, yargısız infaza yargı yolunu da kapatacak.

İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) hazırladığı aylık raporlarda yaptığımız araştırmaya göre ev, işyeri baskınlarında, gözaltılarda ve dur ihtarına uymayanlara ateş edilmesi sonucu beş yılda 948 kişi öldürülmüş. Faili meçhul cinayetler ve kayıplar ise bu rakamın dışında.

Polislere ve askerlere "ATEŞ ETME" yetkisi verilmeden önceki duruma bakalım: MERSİN'de, 8 Ocak 1996 günü "HIRSIZLIK YAPTIĞI" iddiasıyla gözaltına alınan 14 yaşındaki ÇETİN KARAKOYUN, sorgulandığı karakolda öldü. Emniyet yaptığı açıklamada, ÇETİN'i kaza ile öldürdüklerini ileri sürdü. 10 Ocak'tan beri ADANA'da kayıp olan İMAM AYGÜN, 8 Şubat günü Seyhan Baraj gölünde ölü bulundu. DİYARBAKIR'ın BİSMİL ilçesinde 5 Şubat günü, yazar EDİP POLAT'ın ağabeyi İHSAN POLAT, köy korucusu olmayı reddettiği için ÇORABA KÖYÜ korucubaşı Z. ŞİMŞEK tarafından öldürüldü. HATAY'ın DÖRTYOL ilçesinde 26 Temmuz günü kendilerini polis olarak tanıtan kişiler tarafından götürülen MURAT KAHRAMAN ve MEHMET KAPLANCI, ailelerine her birinin vücudunda 7'şer kurşun izi olduğu halde ölü olarak teslim edildi. Tugay Komutanlığı, ailelerine gönderdiği faks mesajında adı geçen kişilerin askeri bölgeye girdikleri ve "DUR İHTARINA" uymadıklarını bildirdi. URFA'nın CEYLANPINAR ilçesinde 3 Temmuz günü bir eve baskın düzenleyen 40 kişilik özel tim grubunun, PKK örgütüyle ilişkisi olduğu iddiasıyla SERDAR UĞRAŞ'ı annesi ve ablasının önünde kurşuna dizip öldürdüğü öne sürülüyordu.

"DAHA ÇOK YAZIN, EKONOMİ DÜZELECEK"

Yine İHD ve TİHV'in hazırladığı raporlarda bir başka şey gözüme çarptı. Ve Türkiye ekonomisinin yakında düzeleceğine olan inançsızlığım yerini umuda bıraktı. Son iki yılda düşüncelerini gazetelerde, dergilerde, kitaplarda ya da mitinglerde açıklayan yüzlerce kişinin para cezası kesinleşmiş. Bu kişilere iki yılda verilen toplam para cezası: 90 milyar 446 milyon lira. Bunlar kesinleşenler bir de istenilen para cezaları var; onlara hesap makinasının gücü yetmedi. Önümüzdeki yıllarda nasıl olsa, istenilen para cezalarının çoğu da kesinleşecek. Biz de refaha çıkacağız. Bu yazı sizce ne kadar böler, pardon ne kadar eder ?

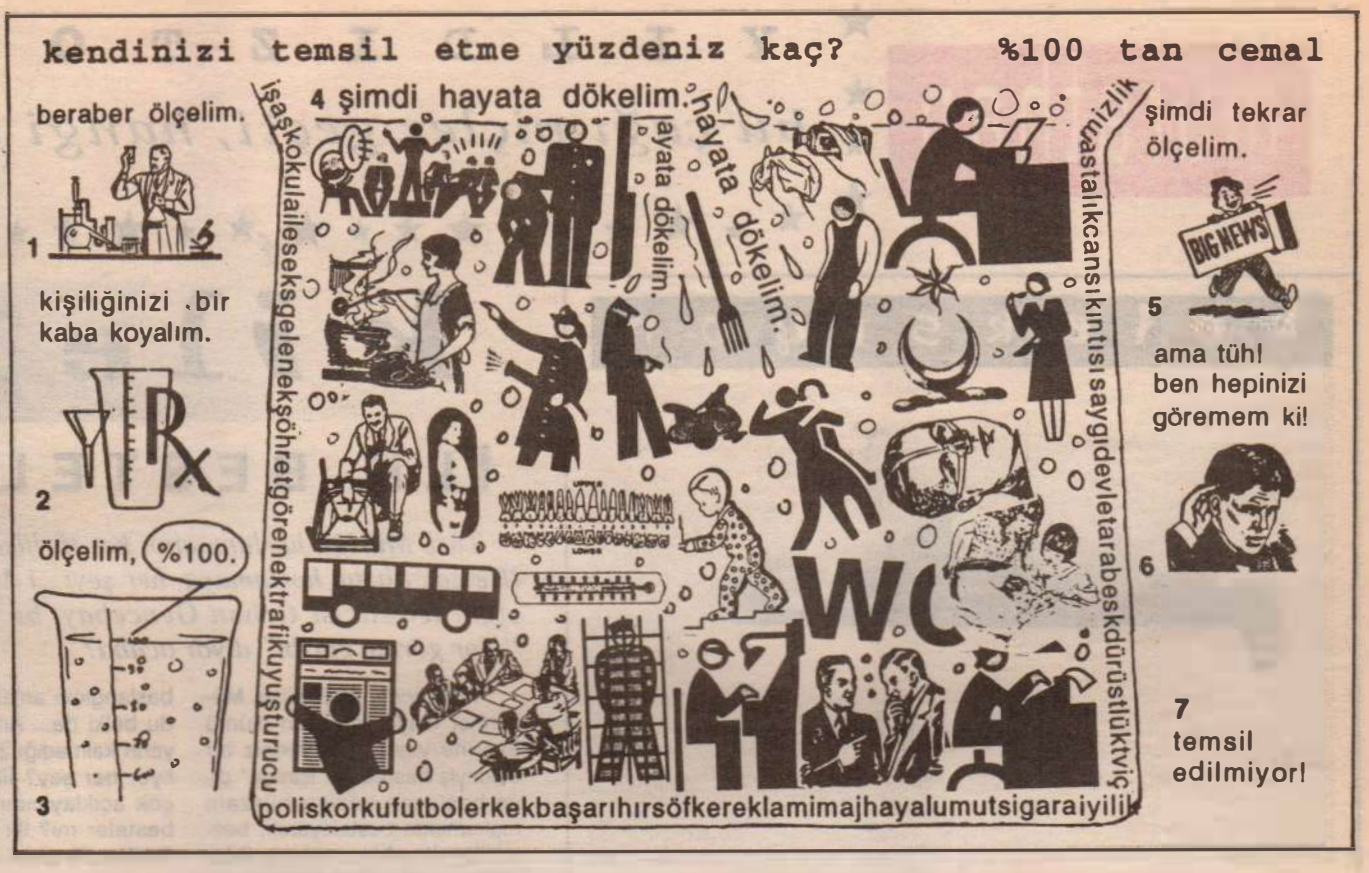

VEDAT BEYİN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Özdemiroğlu

Vedat Bey, bir dönem atletizmle uğraşmıştır. Katıldığı maratonlarda birinci olmakla yetinmemiş, sözkonusu maratonların son yüz metresini 100 m. yarışlarına denk getirerek bu yarışları da kazanmıştır. Hatta 4 x 100 m. yarışlarını -çoğu kez- ekip halinde değil, tek başına zaferle noktalamıştır. "Kulplu beygir" lafına sinirlenerek, atletizmi bırakmıştır.

Kasabın En Güzel Kızı
(yeni serüven)

Uluslararası ünlü zenci kadın casus Deli Monika, uzun bacakları ve güzel Türkçe'siyle kapının önündeydi. Daha kapıyı vurmadan:

-Giriniz, dedi Vedat Bey.

Monika içeri girdiğinde Vedat Bey'i cüce dostu Pars Bey'le Çin daması oynarken buldu.

-Merhaba Vedat Bey.

-Hoşgeldin Monika. Böyle ansızın geldiğine göre bizi macera bekliyor demektir. Oyunu bırakalım Pars.

O esnada Pars Bey, oyundan çoktan vazgeçmiş, Monika'nın kucağında, siyah-gizemli kadının yanağına öpücükler konduruyordu:

-Sizi pek özledim Monika, sizi pek özledim!

-Sana bir müjdem var Pars, dedi Monika.

Gel, şöyle uzan bakalım.

-Olay nedir?

-Yanımda, cüceliğe son verecek bir iğne var.

Pars Bey çok şaşırdı:

-Olamaz, olamaz!

Vedat Bey gülümsedi:

-Evet Pars, doğru. Bu iğneyi ben de duydum. Yaşgününde sana sürpriz yapacaktım ama Monika madem acele etti, boyun uzasın artık.

Pars Bey önce sevinçten iki takla attı sonra duraladı:

-Ama, ama, ben ömrümü şu ana kadar böyle geçirdim. Benim boyutum bu. Özüme ters düşmek istemem.

Vedat Bey, yumuşak sesle:

-Öz ayrı, biçim ayrı Pars. Kalbin değil, boyun değişecek. Hem ben seninle sadece satranç, dama değil, basketbol da oynamak isterim.

-Tamam, kabul o halde, dedi Pars Bey ve güzel sedire uzandı.

Monika, iğneyi hazırlarken:

-Ben iğne yaparken, siz de bana bir pasaport hazırlarsanız sevinirim Vedat Bey.

Kırkbeş dakika sonra Pars Bey, cücelikten çıkmış, Vedat Bey'in takım elbiselerinden birini giymişti. Deli Monika ise "Fikriye Kalpsever" adına hazırlanmış pasaportunu hayranlıkla izliyordu. Vedat Bey, şampanyayı patlatırken:

-Pars'a içelim, dedi.

Pars Bey aynanın karşısından ayrılamıyordu:

-Ben, ben şampanyayı Monika'nın ayakkabısından içmek istiyorum.

-Tamam, dedi Vedat Bey. Sen, Monika'nın ayakkabısından iç. Ben de ayakkabıdan içeceğim şampanyayı, ama izninle, kendi ayakkabımdan.

Kutlama bitince, Vedat Bey bacak bacak üstüne atarak konuştu:

-Lütfen, olayı anlat artık Monika.

-Tamam. Bir grup Amerikalı, dünyanın her yerinde, para karşılığında insanların rüyalarını satın alıyorlar. Rüyaları kaydedip, Amerika'daki merkeze gönderiyorlar.

-Eee, ne var bunda, dedi Pars Bey.

-Bir saniye Pars, Monika lafını bitirsin, dedi görkemli Vedat Bey.

-Bu merkezde, gerçeküstü beyin faaliyetleri konusunda araştırmalar yapılıyor. İnsan denen canlının ne olduğu konusunda epey bilgi toplamışlar.

-Peki, dedi Pars Bey, insanlar rüyalarını anlatırken doğru söylediklerini ne biliyorlar? Ya o insanlar para için rüya uyduruyorlarsa?

-Sevgili dostum, dedi Vedat Bey, o hiç önemli değil. Rüyayı değilse bile hayalgücünü satın alıyorlar demektir o zaman, ki bu da çok çok önemlidir.

-Bu kadar zeki olmayı nasıl başarıyorsunuz Vedat Bey, dedi Monika.

-Ben sadece doğamı yaşıyorum, dedi Vedat Bey, haftaya bu sorunu muhakkak çözeceğim!

Akşamsefası

ÇALAR SAAT

klibal enfeksiyon

ayşe düzkan

bu köşenin adının neden çalar saat olduğunu merak edenlere şu fıkrayı hatırlatmak isterim:

adamın biri bir dükkânın önünden geçiyormuş, bakmış vitrinde dev bir saat var. merak edip içeri girmiş. görünürde satılan hiçbir şey yok. bir tezgâhtar oturuyor. "afedersiniz, siz ne satıyorsunuz?" diye sormuş. tezgâhın arkasındaki adam, "bir şey satmıyoruz efendim, biz sünnetçiyiz," demiş. "peki öyleyse vitrine neden saat astınız?" demiş adam. öteki cevap vermiş, "saat asmasaydık da ne asaydık beyefendi?"

merhaba ey sevgili okur! belki beni daha önceden okumuşluğunuz vardır ama bu **öküz***'de ilk yazışım. bir yandan siz canımın içi okurlara kendimi sevdirmek, bir yandan da beni daha önce bilip tanıyanların ümitlerine, ilk defa yazımı okuyanların ise beklentilerine cevap vermek istiyorum. bu amaçla okurlarımın çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak bir kupon hazırladım. ne gibi ihtiyaçlar diyeceksiniz. olaya örneklerle ışık tutmak istiyorum. bilirsiniz kadın dergileri biçki-dikiş kılavuzu verirler. ben de benzer bir şekilde, evdeki heriften canıma tak etti diyen kadın okurlarıma biçki seti vereceğim (dikiş kısmını daha sonra hastanede hallederler sanırım.) sonra yine kadın dergilerinde erkeği nasıl yola getirebilirsiniz diye öğütler yayınlanıyor. ben sizi o kadar uğraştırmayacağım. bu kuponu getirene yıldırma timi tahsis ediyorum. hizmetim bunlarla da sınırlı değil, "aşık oldum, yüzüme bakmıyor," diyene bağlama büyüsü, "bıktım, yakamı bırakmıyor," diyene tehdit telefonu, evden kaçmak isteyene cesaret hapı ve işi sıkı tutan babalara karşı yalan ve desise ekibi gibi çözümlerim de var. bununla da bitmiyor. buyrun aşağıya.*

klibal enfeksiyon

bu köşede sizlere, bir yılı aşkındır **pazartesi** dergisinde verdiğim bir hizmeti sunmaktan şeref duyuyorum. en yeni, en sıkı, en enfekte kliplerle ilgili en hoşgörülü yorumlar. bilip bilmeden seyretmeyin, bırakın sizin için çözümleyelim. ilk olarak karşınızda **metin arolat** ve son klibi!

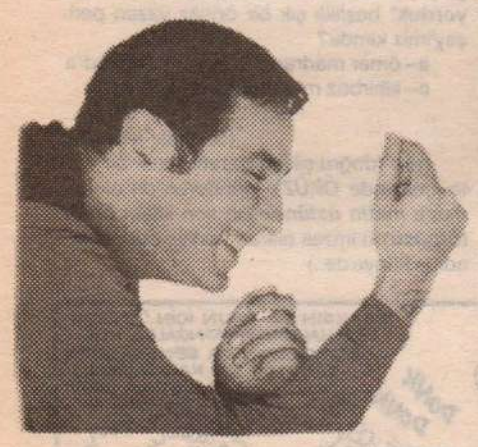

kadın dergilerinde, arkadaş sohbetlerinde falan bir geyik vardır; "modayı körü körüne takip etmeyin, kendinize yakışanı giyin." buna istinaden *iyi bir arkadaş mısınız?* başlıklı testlerde şöyle bir soru mutlaka olur; "en sevdiğiniz arkadaşınızın yeni aldığı bluz onu şişman gösteriyor. ne yaparsınız? a) onu üzmek istemediğim için çok yakıştığını söylerim. b) yanlışlıkla bluzunun üzerine kola dökerim ki bir daha giymesin. c) ona bluzun yakışmadığını söyler, beraber alışverişe çıkıp yeni bir bluz almayı teklif ederim." bu tür testlerde en düşük puan (a) şıkkınındır. benim tahminim metin arolat'ın bütün arkadaşlarının böyle testlerde (a) şıkkını işaretleyeceği yönünde. hadi diyelim ki kendisi boyuna çizgili elbise giymeye heves eden sıskalar misali neyin ona yakışacağını kestiremiyor, ille de seksi imaj edicem diye tutturmuş, hiç bir arkadaşı da mı yoktur onu "hayatım bu seni biraz toplu gösteriyor, biz en iyisi gidip bir uslu çocuk imajı alalım, o seni daha açar," diye ikaz etsin. ilk klibinde, güvercin müvercin uçuruyordu ve daha ziyade artık ezginin günlüğü mü olur, yeni türkü mü öyle "piyasanın marjında" bir gruptan ayrılıp kendi yolunu çizen prensiplerine bağlı bir genç havasındaydı. ikinci klibiyle birlikte şimdiki havasını tutturdu. kendisiyle yapılan bir röportajda daha üniversite yıllarında klibinde merve ildeniz'i oynatmaya karar verdiğini anlatıyor. şu vizyona bakınız. sen daha okul yıllarından kavil et, ben ilerde merve ildeniz'in üzerine süt ürünleri dökeceğim diye ve bunu gerçekleştir. memleket gençliğinin yarısında bu kararlılığın beşte bir olsa, öyle zannediyorum ki, başka bir memleket oluruz.

neyse, son klibinde merve ildeniz kısmet olmamış. metin arolat bu defa başka ufuklara doğru bakışını genişletmiş belli ki. bu klipteki parça (parça dediysem müzik parçası, bi yerde o da önemli bir olay kliplerde) yetmişli yıllarda erol evgin öncesi ertan anapa'nın falan temsil ettiği çizgiyi hatırlatır nitelikte. metin arolat'ın sesi de bu etkiyi güçlendirmiş. ancak klibin siyah beyaz çekilmiş olması bize işin içine aydın birkaç kişiliğin bulaşmış olduğu intibaını veriyor. bu bağlantıyı açıklamak için nesnel delillerim yok, çocukluğumdan gelen şartlanmalarla hareket ediyorum.

yukarıda da ifade ettiğim gibi klibi çekerken niyetleri erotik. bu erotizm öyle bir hal aldı ki, yani etrafta tüller falan uçuşmadan zannedersiniz imkanı yok bu iş yapılamıyor ve neredeyse prezervatif otomatlarının yanına bir de tül otomatı konulacak. (memleketimizde otomat olayı o seviyeye vardığında bu mesele de halledilmiş olacaktır kanaatindeyim.) ancak olaylar bununla da bitmiyor. metin arolat bu çalışmasında dublör kullanma yönünde bir karar almış. ancak dublörle aslı arasında neredeyse hiçbir benzerlik olmadığı için daha ziyade bayan arkadaş metin'i aldatma cihetine gitmiş gibi bir sonuç geliyor insanın aklına. ilk başlardaki haliyle birleştirdim, bence genç kadın muayyen dönemindedir, sancısı tutmuştur. o dönemin psikolojik etkilerinden dolayı aklı karışmıştır ve kendini bilmez bir halde metin arolat'a yönelir. (öyle demeyin,mesela ingiltere'de adet döneminde işlenen suçlarda mahkemelerde ceza indirimine gidiliyor.) ancak nedense tül uçurtmaktan, tuhaf hareketler yapmaktan bir türlü vuslat gerçekleşmez. kızın da zannediyorum ki o arada sancısı mancısı geçer ve dublörü tercih edecek bir bilince ulaşır. sonra yine sancılar, yollar. valla ben daha fazla bakamayacağım, kesilirim diye korkuyorum. kesilmek dediysem metin arolat'a ya da dublörüne değil, bunlara baka baka eros'tan kesilirim diye endişe ediyorum. onbeş gün sonra görüşmek üzere...

BEYOĞLU'NDA GARİBANIN OTOPSİSİ YAPILMAZ

Oktay Güzeloğlu

FAZİLETİN ADI FENERBAHÇE

Yugoslavya'da savaş zamanında Tito taraftarlarından kırkbeş kişiyi öldürüp Türkiye'ye kaçmış vatansız bir pezevenkti. Bize de sürekli öldürdüğü devrimcileri anlatırdı. Çocukluğumda, ne topaçlarım oldu ne de misketlerim. Bütün çocuklar en güzel günlerini yaşarken, ben kış sabahlarının insafsız soğuğunda gazete sattım.

Kendisiyle çok eskiden tanışırdık. Sonraları bende sık sık kalmaya başlayınca arkadaş olmuştuk. Şairdi, yetmişli yılların iyi şairlerindendi. Dokuz kitabı basılmıştı. Yakın tanıdığım, son onbeş yılda ne bir şiir yazdı ne de çalıştığını gördüm. Yalnızca eski dostlarından aldığı harçlıklarla yaşadı.

Birlikte kaldığımız yıllarda, birbirimizi yalnızca mesleklerimizden tanıyorduk. Ayrıca ikimiz de Beyoğlu adamlarıydık. Bir akşam elinde bir sürü kumanya alarak gelmiş. Hadi aktör bugün yolumuzu iyi bulduk. Bir zayafet çekelim kendimize. Bugün Fener yendi, çekelim, içelim dedi. Fenerbahçe en büyük tutkusuydu. Bazen aklına estikçe kalkar, Fener Fener, en büyük Fener diye slogan atardı. Sonradan anlattıklarından, onun ayrıldığı karısının yerine FENERBAHÇE'yi koyduğunu anladım.

Sofrayı güzelce donattı, ortaya da bir büyük rakı, buyur dedi. Birer kadeh parlattıktan sonra "Aktör be, aşk nasıl bir şey?" diye sordu. Nereden çıktı be oğlum şimdi bu soru, nereden bileyim ben. Herkes başka başka anlatıyor, galiba tam tarifi yok, dedim. Var oğlum, var, ben şu karşında oturan ben, hala yaşıyorum! Sen karını sevmiş miydin? diye bir soru daha. Ne bileyim, ayrılalı oniki sene olmuş. Aklıma gelmediğine göre demek ki HAYIR. Ben sevdim, hala da seviyorum. Onbeş sene oldu ayrılalı ama hep aklımda bir türlü unutamıyorum. Bak aktör, ben sana ilk defa anlatacağım, sonra da sen bana anlatacaksın. Şimdiye kadar hep makara yaptık, şimdi de birbirimizin iç dünyalarına girelim. Daha iyi arkadaş oluruz, birbirimizi daha iyi anlarız, dedi. Peki dedim, başladı:

Çocukluğumda babam, annemden ayrılıp bir pavyon kadınıyla evlenmiş. Biz, iki kızkardeşimle üvey baba elinde büyüdük. Üvey babamı hiç sevmedim. Yugoslavya'da savaş zamanında, Tito taraftarlarından kırkbeş kişiyi öldürüp Türkiye'ye kaçmış vatansız bir pezevenkti. Bize de sürekli öldürdüğü devrimcileri anlatırdı. Çocukluğumda, ne topaçlarım oldu, ne de misketlerim. Bütün çocuklar en güzel günlerini yaşarken, ben kış sabahlarının insafsız soğuğunda gazete sattım. Bayramlarda tanımadığım insanların ellerini öptüm. Tanımadığım insanlardan aldım salıncak parasını. İçine su dolan papuçlarımı çözer çözer bağlardım. Hep istemediğim zamanlar yağmur yağardı. Acılar öyle güzel büyüttü ki çocukluğumu, ister istemez şair oldum. Kuru bir yaprak gibi, rüzgar dilediği yere savurdu beni. Geçim derdi, askerlik falan sevmeye zamanım kalmadı. Derken, Beyoğlu'nda açtığım şiir sergisinde, bir martı kadar güzel bir kıza takıldı gözlerim. İskeletim sarsıldı. Damarlarımda kanın yürüdüğünü farkettim. İçim bir yanardağ gibi kükredi. O da bana gülümsedi. Tanıştık, randevulaştık, buluştuk. Adı Fazilet'ti. Nişanlıyım, nişanlım asker, dedi. Olsun, sana aşık oldum, dedim. O gün askerin nişan yüzüğünü çıkarıp attık denize. (Belki o anda nişanlı askerin kafasının üstünde bir martı uçmuştur, belki de gözlerini yere vurup kasketini yüzüne kapamıştır) Bilmiyorum, ben böyle hayal ediyorum. Neyse ertesi gün nişanlandık. Haftasına evlendik. Evlendik ama rüyamdan çıkmadı "nişanlı asker". Sürekli rüyama girdi. Yüzsüzdü, çünkü ne yüzünü gördüm, ne de adını bildim. İki oğlum oldu.

Fakat ben o nişanlı askeri hep düşündüm. Kendimi düşündüm. Çünkü karıma aşıktım. Belki o da aşıktı. Bilmiyorum. Ama aşık olduğumla, bu düşündüklerimden dolayı mutluluğu yaşayamadım. Düşünceler beni alkolik yaptı ve karım bu yüzden beni boşadı, dedi. Rakısından bir kadehi hiç bölmeden dikti. Bir tane daha attı. Biraz rahatladı. Dikkat ettim, mezelere hiç dokunmuyordu. Devam etti. Ayrıldıktan sonra içimde bir büyük deprem, bir büyük keder oldu. Bavulumu hazırlarken, buğulanmış camdan sokağa baktım. Sokaktaki evlerin camları bir göz gibi açılmış, bana bakıyorlardı sanki.

Sabahın içinden, simitçilerin sesini dinledim. Benim gidişime odamın içinde herşey uyandı. Radyo, masa, sandalye, perdeler, kitaplar uyandı. İçimde bir yalnızlık korkusu ve telaş içinde dövülmüş demir gibi yorgundum. Sıcak yatağım beni çağırıyordu, demli çay beni çağırıyordu. Fakat bakamadım hiçbirinin yüzüne, ayrılmak bana bir ihanet gibi geliyordu. Karımın ve çocuklarımın çığlıklarıyla boyanmıştım. Nasıl kalabilirdim artık o evde. Nişanlı asker, beni otel köşelerinde de yalnız bırakmadı. Rüyamda bana el kol hareketleriyle oh olsun, başkalarının kadınını çalmak nasılmış, der gibiydi.

İşte, şimdi benden de ayrıldı. Bakalım, benden sonra kimle yaşayacak? Acaba o kimse de beni rüyalarına alacak mı? Yok be, herkes benim gibi mi, mutlaka ayının biri olur. Bulabilir mi benim gibisini? Şair, üst üste içtiği içkilerden sarhoş olmuştu. Kalktı, "Fener Fener, en büyük Fener" diye sloganını attı. Anlamıştım, iki saattir eski karısından bahsediyordu. Karısı aklına düşükçe de hep aynı sloganı atıyordu. Dışarıda da bulutlar bağırıyordu. Önce küçük, sonra büyük gürültülerle göğün yorgun göğsünü yırtıp yağmaya başladılar. Şair de sırtından vurulmuş bir adamın haliyle, yavaş yavaş yer yatağına uzandı. Sızı kaldı. Yorulmuş, anlatmaktan sesi kısılmıştı.

DOĞMAMIŞ ÇOCUKLARA

Uykusuz gecelerin getirdiği çocuklar
Her zaman mavi değil
Bu gökyüzü, bu deniz

Buruşmuş çarşafların üzerinde bilmeden
Size acı bir dünya hazırlıyor annemiz

Kapanmış kapılardan
Geri dönüp çaresiz
Hayatın rüzgarında savrulup dursunuz
İnsanın kuruş kuruş satıldığı devirde
Doğmayın n'olursunuz

Akşamsefası

Muhsin Kızılkaya

CİNS İSİMLER

Bir benden, bir ondan Murathan Mungan

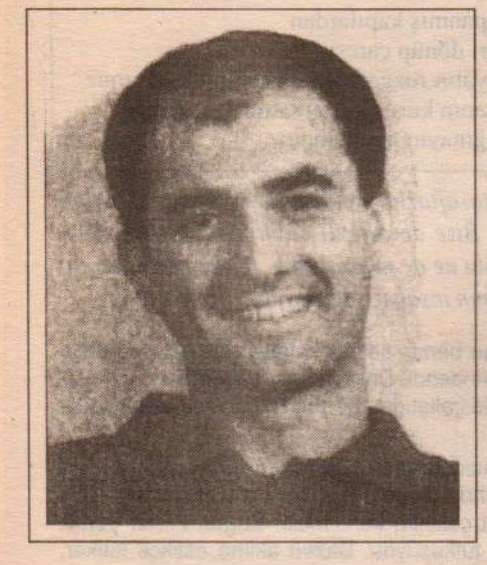

"Güç iştir çünkü bir tarihi insan gibi yaşamak"

Edip Cansever

Şiire tüneyen baron... Aragon kadar aşık... Lorca kadar yaralı... Nazım kadar coşkulu... Şam minarelerinden duyulan şiir sesi... Ortadoğu semalarında bakır bir bilezik... Çöl sisi... Halep sıcağı... Musul Çarşısı... Mardin Kapısı... Diyarbakır Surları... Ishakpaşa Sarayı... Hoşap Kalesi... Gözlerine sürme, bileklerin halhal yakışır...

"Feodal mina çiçleke zirav."

(Feodal ince bir dal gibi.)

(Vahşi bir yazardır. Vahşi olduğu için, doğal yeteneklerini korumada daha uzun ömürlüdür. Onun için dünyayla barışmakta zorluk çekiyor. Dünya halini kuşanmıyor, reddediyor, isyankârdır, acemidir dünya işlerinde, takip etmiyor dolar kurunu, tahvillerin dünyasında yeri yoktur onun.)

* * *

Halepçe'de gözyaşı... Golan Tepeleri'nde bir nefes cıgara... Erbil Ovası'nda pêşmerge öfkesi. Harran Ovası'nda alev alev yanan bir katre petrol... Cudi'de geyik avcısı... Herekol'de barış yemeği... Cilo'da zengıla zorna... Gare Dağlar'ndan görülen Zap'ın yüzüne vuran ayışığı...

(kaybolmuş yüzyılların vatanında / ölümün erken takibe aldığı çocuklar /dağlarda değilim sizinle birlik /yalnızca mataranıza su vermeye geldim.)

"Kırmızı gül demet demet
Sevda değil bir alamet."

(Acemilik çektiği için, sıkıldıkça ormana geri kaçıyor. Kendine küskün değildir, kendine katlanmayı biliyor, kendini taşıyabiliyor, kendini göze alabiliyor. Kıstırıldığı gövdeyi öne sürmenin ilmini yapmış, cengini yapıyor, şiirini yazıyor. Kavgalıdır kendisiyle. Her dem kendiyle kavgalı olmanın huysuzluğunu, sanatçı olmanın, aykırı olmanın, ya da şair numarası yapmanın önkoşulu saymıyor, yani böyle olduğu için böyle davranmıyor kendine. Üçüncü sınıf ruhsal problemlerini, sıradan marazi saplantılarını sanatçı olmanın kaçınılmaz gerekleriymiş gibi etrafa yutturmaya kalkışmıyor.)

* * *

Diyalektik mutsuzluklar, materyalist hüzünler... Mardin üstünde gökyüzü... Rahip sudrası... Süryani ayini... Keldani yortusu... Asur el yazması... Yezidi kırmızısı... Alevi bağlaması... Türkmen yazması... Kürt dövmesi...

"Aşkın ateşiyle canım, yakma çıramı
Ya beni de götür, ya sen de gitme."

"Me ji bîr nekir."

(Unutmadık)...

(Dünyaya ait varoluş sorunları çok daha derinlerdedir. Uydurulmuş mitolojilerin klişelerine sığmaz. Ormanın yüreğine yaptığı yolculuklar, yazdıklarının çapını genişletiyor, ruhunu yeniliyor. Hem soyu büyük bir hızla tükenen, hem de çok taklit edilen bir yazardır. En çok da ormanda kral olmak için aslan taklidi yapanlar tarafından özeniliyor. Oysa o iktidar istemiyor, boyun eğmek de boyun eğdirmek de istemiyor; ormanın yüzölçümünün çok büyük olduğunu ve ormanda bütün canlılara ve bütün hikayelere yer olduğunu biliyor.)

* * *

Geyikler ve sevdalar... avcı iştahası... ufuk ayarı... nakış ve tevn... kelime dokuma tezgahı... şahmeran süsü... kuyumcu terazisi... bakıra işlenen nakış... kristal avize... kutn-i kumaş yumuşaklığı... Boynundaki hamayılın içinde gizlidir suretinin masalı... Beyzade bedeninde aksesuar olarak, kolalı gömlek, köstekli saat, gümüş tütün tabakası, kehribar tesbih gezdirir... Kalbinin üstünde muska yerine şiir taşır...

(Yusuf'un kuyusu kalbinde idi...)

(Kendi serüvenini yaşamaya yola çıktığı için, başkalarının yaptıklarıyla tartmıyor kendini; kapitalizmin rekabetçi ruh halini orman kanunu sanan gafillere kulak asmıyor. Yalnızca yoluna devam ediyor. Öğrendiklerini, ilmini yaptığını, edindiklerini, başkalarını ezmek ya da onlara hükmetmek için çarşılarda bozdurmuyor. Konakladıkları yerlerde onun yüzünü görenler, onu gördüğünü sanıyor. Oysa şamandır, büyücüdür, gördüğü mektep medrese, edindiği ilim irfan aklını zenginleştirmiş sadece, onun için ruhunu bulandırmamış; yine de ümmidir.)

* * *

Köroğlu'nun atı... Dadaloğlu türküsü... Yunus sabrı... Mevlana ayini... Pir Sultan öfkesi... Mem û Zin'in nişan yüzüğü... Hazreti Ali zülfükârı... On iki imam duası... Bağdat sokaklarında Halac-ı Mansur, Roma'da Giardano Brunu'nun külleri... Yalnız havari...

(Kardeşlerim ölüyor kalbimin doğusunda.)

"Nasıl yar diyeyim ben böyle yara
Mecnun edip çöle saldıktan sonra."

(Vahşi bir yazardır. Dünyaya pençeleriyle tutunmuş. Yaşamda ve yazıda, tıpkı ormanda yolunu hep pençeleri ve koku alma yetisiyle bulan bir hayvan gibi davranıyor. Kendini içgüdülerine ve sezgilerine bırakmış. Bunların bir anlamda doğal yetenekler olduğunu, bir yanıyla da edinilmiş, geliştirilmiş duyarlılıklar olduğunu düşünüyor. Dünyanın birçok kapısıyla kavgalıdır. Tedirgindir, yaralıdır. Büyük iktidar şenliklerinde ateşe ilk atılacaklardan olduğunu biliyor. Gene de o doğru bildiklerini yapmaktan da söylemekten de alıkoymuyor. Yazdıklarında orman çoktur. Ormanda daha rahat ediyor. İnsanların zaten ormandan daha çıkmamış olduklarının bilicisi olduğunu düşünüyor. Anlattığı kentlerde bile ormanları kurar. İçlerinden çıkmadıkları ormanların izine düşer.)

* * *

Bu yüzden ormanların gümbürtüsü başına vurur.

Not: Bu yazı yazılırken, parantez içinde siyah yazılan kısımlarda yazarın "Evcil Yazarlar, Vahşi Yazarlar" başlıklı yazısıyla oynandı... (MK)

test KÜLTÜR SANAT met üst

1) şiiri'ni tanımlarken, **"mühim olan uzunluğu değil, işlevidir"** diyen şairimiz kimdir?.

a– küçük iskender **b–** haydar er'dümen
c– metin üstündağ **d–** enis batur

2) edebiyatımızın duayeni **can yücel,** bu yıl kaç yaşına basmıştır?.

a– atmış yedi **b–** enis batur
c– yetmiş **d–** yetmiş dört

3) sanat-edebiyat alanındaki her türlü kısır çekişmeyi **"biz işimize bakalım"** diyerek kestirip atan has şairimiz kimdir?.

a– enis batur **b–** turgay kantürk
c– medyum keto **d–** behçet necatigil

4) **"o güzel insanlar, o güzel atlara binip gittiler"** cümlesi hangi sanatçımıza aittir?.

a– yaşar kemal **b–** melih cevdet anday
c– enis batur aabi **d–** şinasi nalkapon

5) **"çayınızı türkçe mi alırsınız"** kitabının 72'li bir genç yazarının adı nedir?

a– dost körpe **b–** enis batur junior
c– barış balcıoğlu **d–** süha özgermi

6) **"ve"** bağlacı'ndan hiç haz etmeyen eski ve ünlü deneme yazarımız kimdir?.

a– fethi naci **b–** bahkan naci islimyeli
d– enis batur **e–** nurullah ataç

7) **yaşar kemal**'in ünlü romanı ince memed'i sinemaya uyarlayan amerikalı sinemacıdır?.

a– the zülfü livaneli **b–** lee van cleef
c– enis de batur **d–** peter ustunov

8) **sesli ev, cevdet bey ve kızancıkları, zebra kitap, tatlı hayat, kale arkası** romanlarını da yazmayan, **rüya**'nın babası kimdir?.

a– hulki aktunç **b–** tuncay akgün
c– orhan pamuk **d–** enis batur

9) bir şiirinde, **"biz söyleriz başkalarına kalır kelimeler"** dizesi de bulunan üretken şairimiz'in adı soyadı nedir?.

a– enis batur **b–** murathan mungan
c– cemal süreya **d–** dilimin ucunda

10) **oğuz atay**'ın **tutunamayanlar** romanına, **"geleceği elinden alınan adamın geçmişi de elinden alınacak diye korkuyorduk"** başlıklı şık bir önsöz yazan perişey'imiz kimdir?

a– ömer madra **b–** piyale madra
c– sihirbaz mandrake **d–** enis batur

(cevaplar haftaya)

not: (doğru şıkları işaretleyerek bir hafta içerisinde ***ÖKÜZ***'e gönderen on okurumuz'a ***metin üstündağ***'ın son kitabı ***ömür törpüsü***'nü imzalı olarak hediye edeceğiz.. adres künye'de..)

semra can

Akşamsefası

Leb-i Derya Sayın

Güneri İçoğlu

YAZSANA BUNLARI ABİ

SURLAR (2)

Çok seneler önce bu kez Galata surlarını geziyordum. Bunlar karşı kıyıdakilere göre oldukça kısaydılar. Sadece denize doğru uzanmış kalın bir duvar ve bir kaç kapı vardı görülebilen. Deniz tarafına doğru, duvarlara bakarak dalgın dalgın yürüyordum. Birden yıkık duvarın içinden üstü başı yırtık, saçı sakalı birbirine karışmış, elinde şarap şişesiyle bir meczup çıktı ve **"Onlar gittiler, yoklar artık"** dedi ve yıkıntıların arasına girip gözden kayboldu. Şaşırmıştım. Kimdi onlar? Adam niçin söyledi bunu? O genç yaşımda arkadaşlarım çılgınca eğlenirken benim ne işim vardı buralarda?.. Yavaşça Karaköy'e doğru yürüdüm. Perşembe Pazarı'ndaki dükkanlara baka baka geri döndüm, vapura bindim, doğru eve...

HİKAYELER ADASI (3) AKDENİZ RÜZGARLARI

Meğer karga ne zarif uçuyormuş. Tepede esen yumuşak ama çılgın bir rüzgarla birlikte dönerek sonra düzelerek, aniden dalarak, beklenmedik bir anda yükselerek, tekrar bir ters bir düz dönerek... Bir karganın kendini bu şekilde boşluğa bıraktığını bilmezdim.

Bazı yerler vardır altında ne olduğu bilinmez. Bir yamaçta zeytin ağaçlarının arasında dolaşırken bir de bakarsın ki burası antik bir tiyatroymuş. Ağaçlar ve toprak gizlemiş onu yüzyıllar boyunca, eşsiz bir güzelliği sıradan bir yamaca dönüştürmüş. Sanki, yapması gereken bir işi yaptıktan sonra uyuyan bir insanın yüzündeki rahatlık vardır, yer yer görünen mermer basamaklarda. İşte bu topraklar gebedir. Göründüğü gibi değildir, doğum sancısıyla bambaşka bir kimlik taşır şişkin karnında. Böyle yerlerde güneş başka bir şekilde doğar, ay başka bir şekilde batar. İşte bu ada da böyle bir yer. Tepede yıkık kalenin bir yamacına yaslanmış, kimsenin görmediği, arkaik yerleşim birimleri olduğu sanılan şeyler belirsizlikler içinde duruyor. Yine çok iri taşlardan yapılmış bir duvar çok daha eskilerden birşeyler fısıldıyor. Yeni yapılmış bir köyün altında kalan, yeri tam bilinmeyen bir amfitiyatro, üstüne evler yapılmış mozaik işlemeli bir yapı tabanı. Adaya bu sensin denecek şeyler görünürde çok az. Neyse ki yakınlarda çok önemli bir höyük kazılarak ortaya çıkarılmış ve herkesin toprak tepe sandığı yer birdenbire üçbin senelik yüzünü göstermiş. Fakat höyüğün üstündeki pek de eski olmayan kilisenin sadece temelleri duruyor. Birkaç yıkık yapıdan başka benim de bildiklerim, söyleyebileceklerim ancak bunlar. Bembeyaz kocaman bir bulut ağır ağır geçiyor adanın üstünden, o kadar büyük ki. Bir çam ağacının iğne yaprağı enseme düştü ve yazıyı noktaladı..

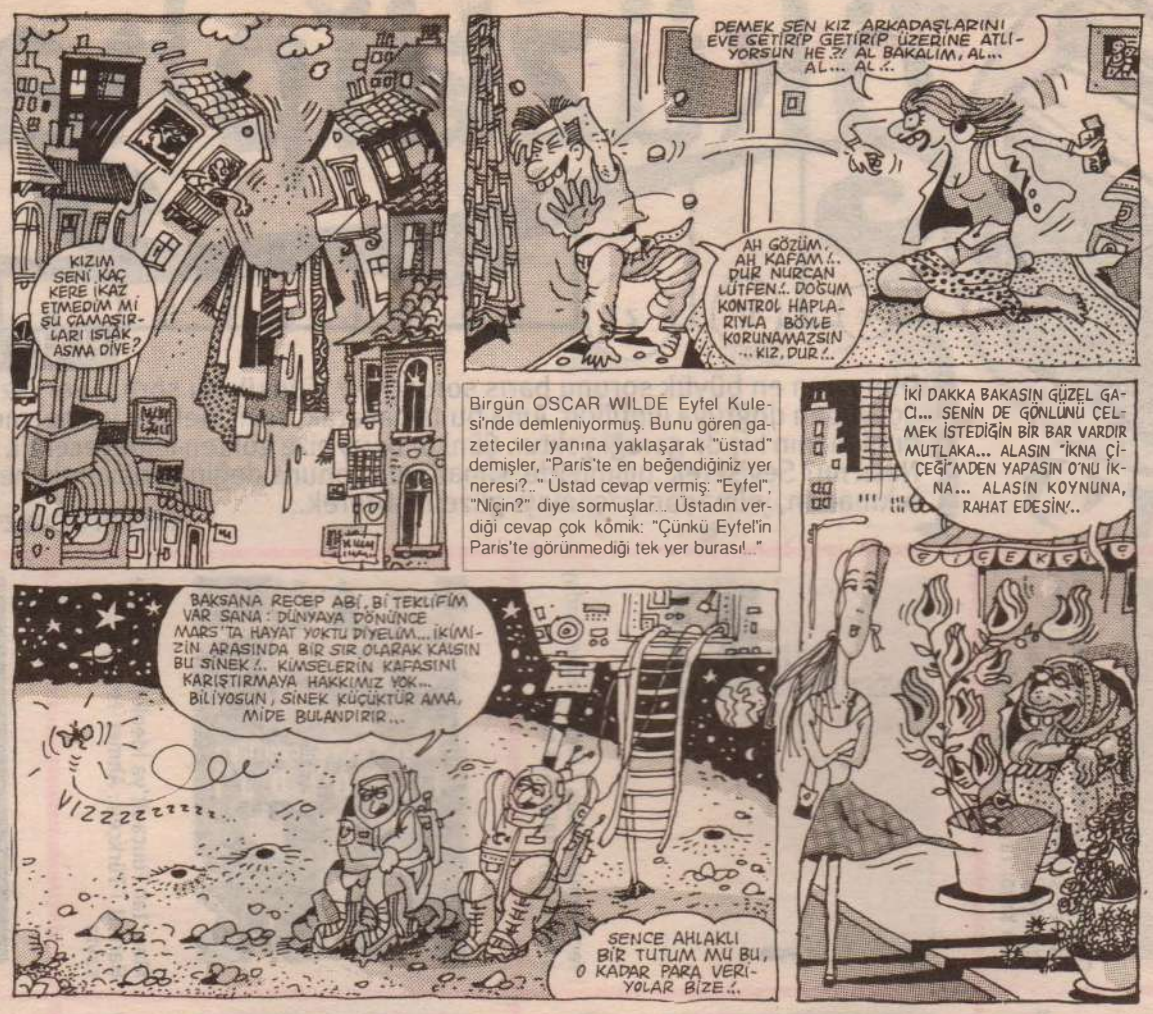

can yücel

70. doğum yıldönümünde

CAN YÜCEL'e SAYGI GECESİ

Tarih: 1 Ekim 1996 Saat: 19.30

Yer: Harbiye Açık Hava Tiyatrosu

(Tafsilat haftaya LeMan'da)

CAN YÜCEL CAN YÜCEL

LeMan ÖKÜZ 96

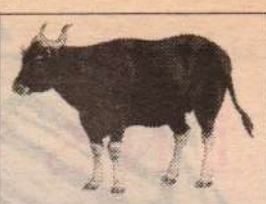

SAYI: 19
12 EYLÜL1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİMERA YAYINCİLİK adına
Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Cüneyt ÖZDEMİR, Devrim SEVİMAY, Derya SAYIN, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri IÇOĞLU, Halil TURHANLI, Hacer YILDIRIM, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MUNGAN, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Semra CAN, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Soner GÜNDAY, Tan CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN

Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN,
Fikret ÖZDEMİR

Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEŞAN
Cebrail OKÇU
Vesile ÖZDEM
Yasemin KALE

Montaj:
Kadri Çavuşoğlu

Satış:
Cüneyt AYDIN

İşletme:
Orhan AÇAR

Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK

Muhasebe:
Yaşar AKŞAHİN

Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE

Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 $ -
6 aylık Abone bedeli 50 $
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 $
6 Aylık Abone bedeli 65 $
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 -7
(Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

Akşamsefası

öküztüphanesi

ö k ü z t ü p h a n e s i

HAFTANIN ALINTISI

Dünyanın en büyük sorunu barış sorunudur. Çünkü, bu sorun, yeryüzünde kalıp kalmayacağımızla, doğrudan doğruya ilintilidir. Ama buna bakarak, sevişmekten vazgeçmenin, bilimleri, sanatları yüzüstü bırakmanın hiç de gereği yoktur. Çünkü, barış bize gökten inmeyecektir, onu gene biz gerçekleştireceğiz. Nasıl mı? Sevişerek, bilimlerde, sanatlarda sonuna değin ilerleyerek, her alanda kötülüklerle savaşarak, bıkmadan, yılmadan yaşamayı güzelleştirerek...

MELİH CEVDET ANDAY - YENİ TANRILAR YASAK

ANASAYFA

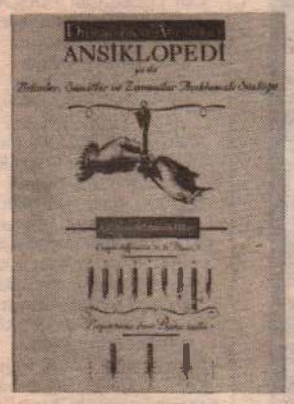

Diderot & D'Alembert, ansiklopedi ya da bilimler, sanatlar ve zanaatlar açıklamalı sözlüğü / Çeviren: Selahattin Hilav Yapı Kredi Yayınları / 295 sayfa

Yeni Tanrılar Yasak / Melih Cevdet Anday / Adam Yayınları / 418 sayfa

Marx'tan Foucault'ya İdeoloji / Michelle Barrett / Türkçesi: Ahmet Fethi / 207 sayfa

ÖDP Kendini Anlatıyor / Röportajlar: Belgin Demirer / Güncel Yayıncılık / 400 sayfa

Söylenmese de Olurdu /Ergün Aydınoğlu / Belge Yayınları / 288 sayfa

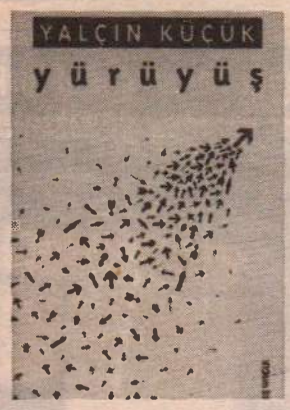

Yürüyüş / Yalçın Küçük / Akış Yayıncılık / 310 sayfa

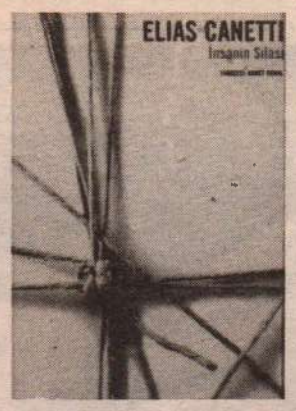

Elias Canetti / İnsanın Sırası / Türkçesi: Ahkmet Cemal / İyiy Şeyler / 124 sayfa

Sıcak Yuva Masalı / Pınar İlkkaracan, Leyla Gülçür, Canan Arın / Metis Kadın Araştırmaları / 182 sayfa

=Kızgın Damdaki Kedi / Tennessee Williams / Türkçesi: Fatih Özgüven / Nisan Yayınları / 110 sayfa

Suat Özkan / Kırık Leblebi DEDELER Albümü / Leman Yayıncılık / 150 sayfa

Sorunlu Okul Çocuğu / Alfred Adler / Türkçesi: Kamuran Şipal / Cem Psikoloji Yayınları / 301 sayfa

Bir Kadın Düşmanından Öykücükler / Patricia Highsmith / Çeviren: Nihal Yeğinobalı / Can Yayınları / 104 sayfa

Savaş Ve İnsan "Türkiye'ye Silah Transferleri ve Savaş Yasaları İhlalleri" / Human Rights Watch Arms Project / Belge Yayınları / 200 sayfa

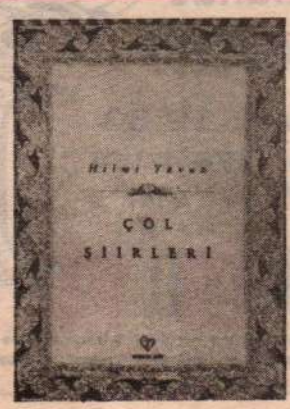

Çöl Şiirleri / Hilmi Yavuz / Varlık Şiir / 48 sayfa

Böyle Gelmiş Böyle Gitmez 3 "Yokuş yukarı" /Aziz Nesin / Adam Yayıncılık / 236 sayfa

İslamiyet Üzerine Düşünceler / Oral Çalışlar / Afa Yayıncılık / 102 sayfa

ÖKÜZTÜPHANESİ

İLANLARINIZ İÇİN: 0212.251 42 44

Akşamsefası